

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>1/36</i>

Կազմեց	Հավանության արժանացրեց	Հաստատեց
Հաշվապահական հաշվառման վարչության պետ - Գլխավոր հաշվապահ`	Տնօրինության նախագահ` Ա. Հակոբյան «15» 06.2018թ.	Խորհրդի նախագահ` Ա. Տեր-Տաճատյան «03» 07.2018թ.
Դ. Ազատյան «11» 06.2018թ.	Տնօրինության անդամներ` Գ. Հարությունյան «14» 06.2018թ.	
	Վ. Դայան «14» 06.2018թ.	
	Ռ. Բադալյան «14» 06.2018թ.	
	Հ. Հակոբյան «14» 06.2018թ.	Հաստատվել է «28» 06.2018թ. -ի թիվ 145 որոշմամբ /թիվ 34 արձանագրության 2-րդ հարցով/
	Գ. Բաղդասարյան «14» 06.2018թ.	
	Ա. Նահապետյան «14» 06.2018թ.	
	Դ. Ազատյան «12» 06.2018թ.	

Առարկա

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությամբ» (այսուհետ՝ Քաղաքականություն) /QP 53-03/ սահմանվում է «Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Բանկ) կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանումների կողմից Բանկի ակտիվների, պարտավորությունների և կապիտալի հաշվապահական հաշվառման միասնական վարման և կիրառման քաղաքականությունը:

Կիրառման ոլորտ

Քաղաքականությունը կիրառվում է Բանկի կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանումների կողմից:

Առնչվող փաստաթղթեր

- Հարկային օրենսգիրք
- ՀՀ օրենքը «Հաշվապահական հաշվառման մասին»
- Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներ
- Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>2/36</i>

ՀՀ ԿԲ Խորհրդի որոշմամբ և ՀՀ ֆինանսների նախարարի հրամանով հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան» և «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի կիրառման հրահանգ» Հաշվապահական հաշվառմանը վերաբերվող այլ օրենքներ և ենթաօրենսդրական ակտեր
 ՀՀ ԿԲ Խորհրդի որոշումներ
 Բանկի Խորհրդի որոշումներ
 Բանկի Տնօրինության որոշումներ
 Բանկի Գլխավոր Գործադիր տնօրենի հրամաններ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

- 1.1. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը որոշակի սկզբունքների, հիմունքների, եղանակների, կանոնների, ձևերի և արարողակարգերի ամբողջություն է, որոնք կիրառվում են Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու և ներկայացնելու նպատակով:
- 1.2. Քաղաքականությամբ սահմանված հիմնական դրույթների հիման վրա հաշվապահական հաշվառման վարման, հարկային հաշվառում վարելու, ՀՀ ԿԲ ներկայացվող և ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ու ներկայացման նպատակով Բանկում գործում են և կարող են ընդունվել ներքին իրավական ակտեր:
- 1.3. Բանկը պետք է փոփոխի Քաղաքականությունը միայն այն դեպքում, եթե այդ փոփոխությունը.
  - պահանջվում է որևէ ՖՀՄՄ-ով, կամ
  - հանգեցնում է ֆինանսական հաշվետվություններում Բանկի ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների ազդեցության վերաբերյալ առավել արժանահավատ և տեղին (ռելևանտ) տեղեկատվության ներկայացմանը:
- 1.4. Հաշվապահական հաշվառումը վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու որևէ հարցի վերաբերյալ ՖՀՄՄ-ներում և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող այլ իրավական ակտերում մոտեցումների բացակայության դեպքում Բանկը մշակում է դրանք ինքնուրույն՝ ելնելով օբյեկտիվ անհրաժեշտությունից և իր դատողություններից:

2. ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

- 2.1. Բանկում հաշվապահական հաշվառումը վարվում է՝
  - 2.1.1. Հայաստանի Հանրապետության արժույթով՝ հայկական դրամով,
  - 2.1.2. Կրկնակի գրանցման եղանակով՝ ՀՀ տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանին և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգին համապատասխան,
  - 2.1.3. Անընդհատ՝ Բանկի պետական գրանցման պահից մինչև ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով նրա վերակազմակերպումը կամ լուծարումը:
- 2.2. Հաշվապահական հաշվառման գրանցումները կատարվում են սկզբնական հաշվառման փաստաթղթերի հիման վրա, որոնք արձանագրում են տնտեսական գործառնության կատարումը:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>3/36</i>

Սկզբնական հաշվառման փաստաթղթերը ժամանակին և ամբողջական ձևակերպելու համար դրանց փոխանցման պատասխանատվությունը կրում են այդ փաստաթղթերը կազմող և ստորագրող անձինք, Բանկի ներքին կանոնակարգերին համապատասխան:

2.3. Անալիտիկ (վերլուծական) հաշվառման և սինթետիկ (ընդհանրացված) հաշիվների տվյալները պետք է համապատասխանեն միմյանց:

3. ԲԱՆԿԻ ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ԲՆԱԳԱՎԱՌՆԵՐԻ

3.1. Կանխիկ դրամական միջոցներ

- 3.1.1.** Դրամական միջոցներ - դրամարկղում առկա դրամական միջոցները:
- 3.1.2.** Դրամական միջոցների համարժեքներ - կարճաժամկետ, բարձր իրացվելի ներդրումներն են, որոնք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ:
- 3.1.3.** Դրամական միջոցների համարժեքները պահվում են կարճաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այլ ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Որպեսզի ներդրումները որակվեն որպես դրամական միջոցների համարժեքներ, դրանք պետք է լինեն ազատ փոխարկելի՝ նախապես հայտնի դրամական գումարներով, և դրանց արժեքի փոփոխման ռիսկը պետք է լինի ոչ նշանակալի: Հետևաբար, ներդրումները սովորաբար դասվում են դրամական միջոցների համարժեքների շարքին միայն այն դեպքում, եթե դրանք ունեն մարման կարճ ժամկետ, օրինակ՝ ձեռքբերման օրվանից երեք ամիս կամ ավելի քիչ: Սեփական կապիտալում ներդրումները չեն ներառվում դրամական միջոցների համարժեքների մեջ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք, ըստ էության, դրամական միջոցների համարժեքներ են, օրինակ՝ արտոնյալ բաժնետոմսերի դեպքում, որոնք ձեռք են բերվել իրենց մարման ժամկետին մոտ ժամանակաշրջանում և ունեն հետզմանն որոշված ժամկետ:
- 3.1.4.** Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների հոդվածների միջև դրամական միջոցների տեղաշարժերը չեն դիտարկվում որպես դրամական միջոցների հոսքեր, քանի որ այդ գործառնությունները մաս են կազմում դրամական միջոցների կառավարման, այլ ոչ թե գործառնական, ներդրումային և ֆինանսավորման գործունեությունների: Բանկի դրամական միջոցների կառավարումը ներառում է դրամական միջոցների ավելցուկի ներդրումը դրամական միջոցների համարժեքների մեջ:
- 3.1.5.** Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրման) և/կամ արտահոսքի (ելքագրման) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով՝ Բանկում գործող ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան՝ վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:
- 3.1.6.** Բանկը գործառնական գործունեության արդյունքում ստացած համախառն դրամական մուտքերի և վճարումների հիման վրա դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմելիս առաջնորդվելու է ուղղակի մեթոդով:
- 3.1.7.** Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են հաշվետու ժամանակաշրջանում դրամական միջոցների հոսքերը՝ դրանք դասակարգելով ըստ գործառնական, ներդրումային և ֆինանսավորման գործունեությունների:
- 3.1.8.** Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

3.2. Թանկարժեք մետաղներ

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>4/36</i>

3.2.1. Թանկարժեք մետաղներով (ոսկու ստանդարտացված և ոչ ստանդարտացված ձուլակտորներ և/ կամ դրանցով ներդրված ոսկով ավանդներ կամ թղթակցային հաշիվներ) իրականացված գործառնությունների գծով հաշվապահական ձևակերպումները տրվում են դրանց ձեռք բերման կամ ներդրման արժեքով՝ ունցիան վերափոխելով գրամի:

3.2.2. Բանկային ոսկու ձեռքբերման գնի նկատմամբ վերագնահատումներն իրականացվում են օրական կտրվածքով:

3.3. Հիմնական միջոցներ

3.3.1. Հիմնական միջոցները նյութական ակտիվներ են, որոնք՝ որպես կատարված գործառնությունների (դեպքերի) արդյունք՝

- առկա են Բանկում՝ աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման, վարձակալության տալու, վարչական նպատակներով օգտագործելու համար,
- նախատեսվում են օգտագործել ավելի քան մեկ տարի ժամկետով՝ անկախ արժեքից:

3.3.2. Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով /ինքնարժեքով/ ՀՀ դրամով, բացառությամբ շենք-շինությունների, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Արտարժույթով ձեռքբերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռքբերման օրվա դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

3.3.3. Բանկի կողմից ձեռք բերված հիմնական միջոցի միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է՝

- գնման գինը, ներառյալ ներկրման տուրքերը և չփոխհատուցվող հարկերը՝ հանած առևտրային զեղչերը և արտոնությունները.
- ակտիվը համապատասխան վայր հասցնելու և ղեկավարության նախանշած նպատակներով օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած ծախսում.
- հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև իր զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման սկզբնապես գնահատված ծախսումների գումարը, որոնց գծով Բանկի պարտականությունը առաջանում է կա՛մ միավորի ձեռքբերման ժամանակ, կա՛մ միավորները որոշակի ժամանակաշրջանում օգտագործման հետևանքով, որի նպատակը տարբեր է, քան այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում պաշարների արտադրությունը:

3.3.4. Ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումների օրինակներ են՝

- աշխատակիցների հատուցումների գծով ծախսումները (ինչպես սահմանված է ՀՀՄՍ 19 «Աշխատակիցների հատուցումներ» ստանդարտով), որոնք առաջանում են ուղղակիորեն հիմնական միջոցի կառուցման կամ ձեռքբերման արդյունքում.
- տեղանքի նախապատրաստման ծախսումները.
- տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման սկզբնական ծախսումները.
- տեղակայման և հավաքման ծախսումները.
- ակտիվի անխափան աշխատանքի տեստավորման ծախսումները՝ հանած ակտիվը համապատասխան վայր և վիճակի բերելու ընթացքում արտադրված միավորների վաճառքից ստացված գուտ հասույթը (օրինակ՝ սարքավորումը տեստավորելու ընթացքում արտադրված նմուշները).
- մասնագետների վարձատրությունը:

3.3.5. Ձեռք բերված հիմնական միջոցների (անկախ արժեքից) միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրս գրումները

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>5/36</i>

կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ, ՀՀՄՄ-ներով սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկում գործող իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

3.3.6. Բանկի հիմնական միջոցների վերագրումը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով կամ հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գրասենյակային սարքավորում կամ կապի ու հաղորդակցության միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային, ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, այլ հիմնական միջոցներ և այլն) իրականացվում է ելնելով դրանց օգտագործման նշանակությունից, ժամկետից և նպատակներից:

3.3.7. Հիմնական միջոցների սկզբնական ճանաչմանը հաջորդող չափումների ժամանակ կիրառվում են երկու մոդել՝ սկզբնական արժեքի/ինքնարժեքի մոդել և վերագնահատման մոդել:

3.3.7.1. *Սկզբնական արժեքի/ինքնարժեքի մոդելի դեպքում* հիմնական միջոցի միավորը որպես ակտիվ սկզբնական ճանաչումից հետո պետք է հաշվառվի իր սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները: Այս մոտեցումը կիրառվում է այն հիմնական միջոցների նկատմամբ, որոնց իրական արժեքն օգտակար ծառայության ընթացքում էականորեն չի շեղվում հաշվեկշռային արժեքից: Սովորաբար այդպիսի հիմնական միջոցներն ունենում են փոքր օգտակար ծառայություն: Օրինակ՝ համակարգչային տեխնիկան, գրասենյակային սարքավորումները, գործիքները և այլն:

3.3.7.2. *Վերագնահատման մոդելի դեպքում*, հիմնական միջոցը չափվում է վերագնահատված արժեքով, որը իրենից ներկայացնում է վերագնահատման օրվա դրությամբ այդ ակտիվի իրական արժեքը հանած հետագա կուտակված ամորտիզացիայի և արժեզրկումից կորուստների գումարները: Վերագնահատումները պետք է կատարվեն բավարար պարբերականությամբ, այնպես, որ հաշվեկշռային արժեքը էականորեն չտարբերվի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իրական արժեքից:

3.3.7.3. Վերագնահատման մոդելի կիրառման դեպքում հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվում է առնվազն յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ անգամ: Հիմնական միջոցների այդ դասի իրական արժեքների էական և անկանոն փոփոխության դեպքում Բանկի Գլխավոր գործադիր տնօրենի հրամանով տվյալ դասի գծով կարող է կատարվել վերագնահատում այլ պարբերականությամբ:

3.3.7.4. Իրական արժեքն այն գինն է, որը, չափման ամսաթվի դրությամբ, շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց:

3.3.7.5. Վերագնահատման մոդելը Բանկն ընտրում է միայն շենք-շինությունների համար, իսկ մյուս հիմնական միջոցների համար հաշվառումն իրականացվում է համաձայն սկզբնական արժեքի/ինքնարժեքի մոդելի:

3.3.8. Հիմնական միջոցների մաշվածքը հաշվարկվում է դրանց օգտակար ծառայության ընթացքում գծային մեթոդով:

3.3.9. Բանկը հիմնական միջոցների գծով ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելու համար սահմանում է դրանց օգտակար ծառայության ներքոհիշյալ ժամկետները, հետևաբար և կատարում է մաշվող ակտիվի մաշվածության գումարի պարբերական բաշխում այդ ընթացքում՝

Հիմնական միջոցների խմբերը	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)
Շենքեր, շինություններ	20
Համակարգչային տեխնիկա (համակարգիչներ,	1

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>6/36</i>

մոնիտորներ, UPS-ներ, տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր (պրինտերներ, սկաներներ, պատճենահանող սարքեր))	
Տրանսպորտային միջոցներ	8
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ, բանկոմատներ, վճարային տերմինալներ, POS տերմինալներ, գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	8
Ցանցային սարքեր	8
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ	Մինչև տվյալ տարվա ավարտը

Հողի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների մաշվածքը հաշվարկվում է ինչպես շահագործվող, այնպես էլ շահագործման չհանձնված և շահագործումից ժամանակավորապես հանված ակտիվների համար:

3.3.10. Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

3.3.11. Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

3.3.12. Հարկային հաշվառման տեսանկյունից՝ կապիտալ բնույթի ծախսերը որոշվում են համաձայն ՀՀ Հարկային օրենսգրքի:

3.3.13. Մինչև 2018 թվականի հունվարի 1-ը ձեռքբերված հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքները համարվում են համապատասխան հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքներ՝ հարկային հաշվառման տեսանկյունից¹:

3.3.14. Վարձակալված հիմնական միջոցի վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսերն ամորտիզացվում են վարձակալության պայմանագրի ժամկետներում:

3.3.15. Հիմնական միջոցների վերագնահատումն իրականացվում է ՖՀՄՍ-ների, ՀՀ բանկային օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի համաձայն: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեկշռվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը գույքընթաց: Այս դեպքում հաշվեկշռվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ:

Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեկշռումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

3.3.16. Որոշելու համար՝ ոչ ընթացիկ ակտիվը արժեզրկվել է, թե ոչ, անհրաժեշտ է կիրառել ՀՀՄՍ 36 «Ակտիվների արժեզրկում» ստանդարտի պահանջները: Եթե ոչ ընթացիկ ակտիվը հաշվառվում է փոխհատուցվող գումարից ավելի մեծ գումարով, այսինքն նրա հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է այն գումարը, որն ակնկալվում է փոխհատուցել ակտիվի օգտագործման կամ

¹ Ամորտիզացիոն մասհանումները կատարվում են հիմք ընդունելով ՀՀ Հարկային օրենսգրքի 451 հոդվածի 4-րդ և 5-րդ կետերը:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Անսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>7/36</i>

վաճառքի միջոցով, ապա ակտիվը բնորոշվում է որպես արժեզրկված, և անհրաժեշտ է ճանաչել արժեզրկումից կորուստ:

Փոխհատուցվող գումարն ակտիվի վաճառքի գուտ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: **3.3.17.** Ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեզրկման դեպքում՝ հաշվեկշռային արժեքի և փոխհատուցվող գումարի տարբերության չափով Բանկը ճանաչում է որպես ծախս, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ոչ ընթացիկ ակտիվները հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Բանկը յուրաքանչյուր տարվա դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմված ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունում գնահատում է նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումներից կորուստները: Եթե ոչ ընթացիկ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի և փոխհատուցվող գումարի տարբերությունը նվազել է, այսինքն՝ արժեզրկումից կորուստները նվազել են, ապա Բանկը նախկին արժեզրկումից կորստի և վերջին արժեզրկումից կորստի գումարների տարբերության չափով ճանաչում է եկամուտ:

3.3.18. Չվերագնահատված ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

3.3.19. Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը պետք է նվազեցվի մինչև դրա փոխհատուցվող գումարը միայն այն դեպքում, եթե ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է, քան դրա հաշվեկշռային արժեքը: Այդ նվազումն իրենից ներկայացնում է արժեզրկումից կորուստ:

3.3.20. Արժեզրկումից կորուստը պետք է անմիջապես ճանաչվի շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվը, համաձայն մեկ այլ ստանդարտի, հաշվառվում է վերագնահատված գումարով (օրինակ՝ համաձայն ՀՀՄՍ 16-ի վերագնահատման մոդելի): Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից ցանկացած կորուստ պետք է դիտվի որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում՝ համաձայն այդ ստանդարտի:

3.3.21. Վերագնահատված ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է այլ համապարփակ շահույթում կամ վնասում այնքանով, որքանով արժեզրկումից կորուստը չի գերազանցում այդ նույն ակտիվի վերագնահատումից արժեքի աճը: Վերագնահատված ակտիվի գծով այդպիսի արժեզրկումից կորուստը նվազեցնում է այդ ակտիվի վերագնահատումից առաջացած արժեքը:

3.3.22. Հիմնական միջոցների միավորը պետք է հանվի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից, երբ այն իրացվում (օտարվում) կամ ընդմիջտ դուրս է հանվում օգտագործումից (լուծարվում է), և ապագա ոչ մի տնտեսական օգուտ չի ակնկալվում նրա իրացումից: Հիմնական միջոցների միավորի դուրս գրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը պետք է որոշվի որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի (հասույթի) և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պետք է ճանաչվի որպես եկամուտ կամ ծախս:

3.3.23. Մինչև յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտը Բանկը պարտավոր է կատարել հիմնական միջոցների գույքագրում: Գույքագրումն իրականացվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված և ՀՀ Կառավարության լիազոր մարմնի հետ համաձայնեցված կարգով և Բանկի կողմից մշակված ներքին կանոնակարգով և ուղեցույցներով: Հիմնական միջոցների գույքագրման ընթացքում հայտնաբերված ավելցուկը և պակասորդը արձանագրվում է գույքագրման ակտով, իսկ այդ ակտի հիման վրա հաշվապահական ձևակերպումները տրվում են միայն գույքագրման ակտը Գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից հաստատված լինելու դեպքում:

3.4. Ոչ նյութական ակտիվներ

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>8/36</i>

3.4.1. Ոչ նյութական ակտիվն իրենից ներկայացնում է ֆիզիկական սուբստանցիայից գուրկ որոշելի (իդենտիֆիկացվող) ոչ դրամային ակտիվ:

3.4.2. Ոչ նյութական ակտիվը պետք է ճանաչվի միմիայն այն դեպքում, երբ՝

- հավանական է, որ ակտիվին վերագրելի ակնկալվող ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ.
- ակտիվի արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Միավորի ճանաչումը որպես ոչ նյութական ակտիվ պահանջում է Բանկից ցուցադրել, որ այդ միավորը բավարարում է՝

- ոչ նյութական ակտիվի սահմանմանը.
- ճանաչման չափանիշներին:

3.4.3. Այս պահանջը կիրառվում է այն ծախսումների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում սկզբում՝ ոչ նյութական ակտիվը ձեռք բերելու կամ դրա ներստեղծման ժամանակ, և որոնք տեղի են ունենում հետագայում՝ տվյալ ակտիվը ավելացնելու, դրա մի մասը փոխարինելու կամ ակտիվը սպասարկելու համար:

3.4.4. Ոչ նյութական ակտիվը սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում է սկզբնական արժեքով /ինքնարժեքով/՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռքբերման օրվա դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

3.4.5. Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է՝

- դրա գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերն ու գնման չփոխհատուցվող հարկերը՝ առևտրային զեղչերը և արտոնությունները հանելուց հետո.
- ակտիվն իր նպատակային օգտագործման վիճակին բերելու հետ կապված ցանկացած ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները:

3.4.6. Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվը պետք է հաշվառվի իր սկզբնական արժեքով՝ հանած ցանկացած կուտակված ամորտիզացիա և ցանկացած կուտակված արժեզրկումից կորուստներ:

3.4.7. Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրս գրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ, ՀՀՄՄ-ներով սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկում գործող իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

3.4.8. Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն ՖՀՄՄ-ի պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին:

3.4.9. Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացիան դա ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացվող գումարի պարբերական բաշխումն է նրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

3.4.10. Օգտակար ծառայությունը՝

- այն ժամանակահատվածն է, որի ընթացքում Բանկն ակնկալում է օգտագործել ոչ նյութական ակտիվը, կամ
- աշխատանքների, ծառայությունների այն ծավալն է, որն ակնկալվում է ստանալ (կատարել, մատուցել) ակտիվի օգտագործման միջոցով:

3.4.11. Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>9/36</i>

3.4.12. Բանկը պետք է որոշի, թե արդյոք ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայությունը որոշակի է, թե անորոշ: Որոշակի լինելու դեպքում որոշի նաև այդ օգտակար ծառայության տևողությունը կամ օգտակար ծառայությունը ներկայացնող արտադրանքի կամ նմանատիպ միավորների քանակը:

3.4.13. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածքը հաշվարկվում է ինչպես շահագործվող, այնպես էլ շահագործման չհանձնված և շահագործումից ժամանակավորապես հանված ակտիվների համար:

3.4.14. Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ժամկետը սահմանվում է դրանց հնարավոր օգտագործման ժամկետների վերաբերյալ պատասխանատու ստորաբաժանման կողմից տրված եզրահանգման հիման վրա: Օգտագործման ժամկետի որոշման անհնարինության դեպքում ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետը սահմանվում է 10 տարի:

3.4.15. Որոշելու համար, թե արդյոք ոչ նյութական ակտիվն արժեզրկված է, թե ոչ, Բանկը կիրառում է ՀՀՄՍ 36-ը: Այդ ստանդարտը պարզաբանում է, թե երբ և ինչպես է կազմակերպությունը վերանայում իր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը, ինչպես է որոշում ակտիվի փոխհատուցվող գումարը և երբ է ճանաչում կամ հակադարձում արժեզրկումից կորուստը:

3.5. Պաշարներ

3.5.1. Պաշարների հաշվառումը Բանկում իրականացվում է համաձայն ՀՀՄՍ 2-ի:

Դրանք այն ակտիվներն են, որոնք.

- պահվում են սովորական (ամենօրյա) գործունեության ընթացքում վաճառքի կամ օգտագործման համար,
- վաճառքի համար պատրաստման ընթացքում են,
- արտահայտված են նյութերի և արագամաշ առարկաների ձևով՝ արտադրանքի թողարկման կամ ծառայություններ մատուցելու ընթացքում օգտագործելու համար:

3.5.2. Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ենթադրվող գինն է՝ հանած համալրման ենթադրվող ծախսումները և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ենթադրվող ծախսումները:

3.5.3. Պաշարները պետք է չափվեն ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

3.5.4. Պաշարների ինքնարժեքը պետք է ներառի ձեռքբերման, արտադրանքի վերամշակման բոլոր ծախսումները և պաշարները ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները:

3.5.5. Պաշարների ձեռքբերման ծախսումները ներառում են ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը և հարկերը (բացառությամբ նրանց, որոնք հարկային մարմինների կողմից ենթակա են Բանկին հետ վերադարձման), ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնման-բեռնաթափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են ապրանքների, նյութերի և ծառայությունների ձեռքբերման հետ: Ձեռքբերման ծախսումները որոշելիս առևտրային զեղչերը, գների իջեցումները և նմանատիպ այլ ճշգրտումները հանվում են:

3.5.6. Պաշարների ինքնարժեքի մեջ այլ ծախսումները ներառվում են միայն այն չափով, որ չափով դրանք կատարվել են՝ պաշարները ներկա գտնվելու վայր և պատշաճ վիճակի բերելու համար: Օրինակ՝ կարող է տեղին լինել առանձին գնորդների համար կատարված ոչ արտադրական վերադիր ծախսումները կամ արտադրանքների նախագծման ծախսումները ներառել տվյալ պաշարի ինքնարժեքի մեջ:

3.5.7. Արագամաշ առարկաների արժեքը դուրս է գրվում ծախսումների համապատասխան հաշիվներին շահագործման հանձնելու կամ բաց թողնելու պահին 100 տոկոսով անկախ արժեքից:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>10/36</i>

3.5.8. Պաշարների ինքնարժեքի որոշման ժամանակ Բանկը ընդունում և կիրառում է «Առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» ԱՄԱԵ (ՖԻՖՈ) բանաձևը:

3.5.9. ԱՄԱԵ (ՖԻՖՈ) բանաձևը ենթադրում է, որ պաշարների միավորները, որոնք գնվել են առաջինը, ելքագրվում են առաջինը և, հետևաբար միավորները, որոնք մնում են պաշարներում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, վերջին գնվածներն են:

3.5.10. Բանկը պաշարների հաշվառումն իրականացնում է համակարգչային ծրագրի միջոցով:

3.6. Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության հետևանքները

3.6.1. Բանկում արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի հետևանքները ճանաչվում են համաձայն ՀՀՄՍ 21 ստանդարտի: Այն կիրառվում է

- արտարժույթով գործառնությունները և մնացորդները հաշվառելիս, բացառությամբ ածանցյալ գործիքներով իրականացվող գործառնությունների ու դրանց գծով մնացորդների, որոնք ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի գործողության ոլորտում են.

- արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական արդյունքները և ֆինանսական վիճակը վերահաշվարկելիս, որոնք ներառվում են կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում՝ համախմբման, համամասնական համախմբման կամ բաժնեմասնակցության մեթոդով և

- կազմակերպության արդյունքները և ֆինանսական վիճակը ներկայացման արժույթով վերահաշվարկելիս:

3.6.2. Ստորև ներկայացվում են մի շարք սահմանումներ՝ կապված Քաղաքականության 3.6 կետի դրույթների հետ:

- Փակման փոխարժեք. սփոթ փոխանակման փոխարժեքն է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

- Փոխարժեքային տարբերություն. տարբերություն է, որն առաջանում է մեկ արժույթով մեկ այլ արժույթի միևնույն քանակը տարբեր փոխանակման փոխարժեքներով վերահաշվարկելու արդյունքում:

- Փոխանակման փոխարժեք. երկու արժույթների փոխանակման հարաբերակցությունն է:

- Սփոթ փոխանակման փոխարժեք. անհապաղ փոխանակման համար մատչելի փոխանակման փոխարժեք:

- Արտարժույթ. արժույթ է, որը տարբերվում է կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից:

- Արտերկրյա ստորաբաժանում. հաշվետու կազմակերպության վերահսկվող կազմակերպությունը, ասոցիացված կազմակերպությունը, համատեղ ձեռնարկումը կամ մասնաձյուղն է, որոնց գործունեությունը տեղակայված է հաշվետու կազմակերպության երկրից դուրս կամ ծավալվում է այլ արժույթով:

- Ֆունկցիոնալ արժույթ. այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ կազմակերպությունը իրականացնում է գործունեություն:

- Դրամային հոդվածներ. առկա արժույթի միավորներ, ինչպես նաև ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնց դիմաց պետք է ստացվեն կամ վճարվեն ֆիքսված կամ որոշելի գումարով արժույթ:

- Չուտ ներդրումներ արտերկրյա ստորաբաժանումում. հաշվետու կազմակերպության մասնակցությունն է այդ արտերկրյա ստորաբաժանման զուտ ակտիվներում:

- Ներկայացման արժույթ. արժույթ է, որով ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>11/36</i>

3.6.3. Արտարժույթով գործարքը սկզբնական ճանաչման պահին պետք է գրանցվի ՀՀ դրամով՝ կիրառելով գործարքի օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին շուկայական փոխարժեքը:

3.6.4. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին՝

- արտարժույթով դրամային հոդվածները յուրաքանչյուր օր պետք է ներկայացվեն (վերահաշվարկվեն)՝ կիրառելով տվյալ օրվա ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին շուկայական փոխարժեքը:

- արտարժույթով սահմանված ոչ դրամային հոդվածները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված միջին փոխարժեքով:

3.6.5. Փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք առաջանում են դրամային հոդվածների մարման արդյունքում, կամ երբ Բանկի դրամային հոդվածները հաշվետվության մեջ ներկայացվում են մի փոխարժեքով, որը տարբերվում է տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում դրանց սկզբնական գրանցման կամ նախորդ ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցման փոխարժեքից, պետք է ճանաչվեն որպես եկամուտ կամ ծախս այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք առաջացել են, բացառությամբ այն փոխարժեքային տարբերությունների, որոնք նշված են 3.6.6 և 3.6.7 ենթակետերում:

3.6.6. Դրամային հոդվածի հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք ըստ էության կազմում են արտերկրյա միավորում հաշվետու կազմակերպության կատարած գուտ ներդրման մի մասը, վերջինիս ֆինանսական հաշվետվությունների մեջ պետք է դասակարգվեն որպես սեփական կապիտալ՝ մինչև գուտ ներդրման օտարումը, իրացումը: Դրանից հետո փոխարժեքային տարբերությունները պետք է ճանաչվեն որպես եկամուտ կամ ծախս:

3.6.7. Արտերկրյա միավորում գուտ ներդրման հեջ հանդիսացող արտարժույթային պարտավորություններից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում պետք է դասակարգվեն որպես սեփական կապիտալ, մինչև գուտ ներդրման օտարումը: Դրանից հետո փոխարժեքային տարբերությունները պետք է ճանաչվեն որպես եկամուտ կամ ծախս:

3.6.8. Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները փոխարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով:

3.7. Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ

3.7.1. Պահուստների, պայմանական պարտավորությունների և պայմանական ակտիվների ճանաչման չափանիշները, չափման հիմունքները, միմյանցից տարբերակման սկզբունքները Բանկում վարվում են համաձայն ՀՀՄՍ 37-ի:

3.7.2. Պահուստը իրենից ներկայացնում է անորոշ ժամկետով կամ գումարով պարտավորություն:

3.7.3. Բանկը պահուստը ճանաչում է, երբ.

- ունի ներկա պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք.
- պարտականության մարման նպատակով հավանական է տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք.
- պարտականությունը արժանահավատորեն հնարավոր է գնահատել:

Եթե նշված պայմանները չեն բավարարվում, ապա Բանկը պահուստ չի ձևավորում:

3.7.4. Որպես պահուստ ճանաչված գումարը պետք է իրենից ներկայացնի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներկա պարտականությունը մարելու համար պահանջվող ծախսումների լավագույն գնահատականը:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>12/36</i>

3.7.5. Պահուստի չափման ժամանակ օգտագործվում են հետևյալ մոտեցումները.

- պահուստի լավագույն գնահատականը որոշելու համար պետք է հաշվի առնվեն այն ռիսկերը և անորոշությունները, որոնք անխուսափելիորեն ի հայտ են գալիս բազմաթիվ դեպքերում և պարագաներում,
- եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի փոփոխության ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա (զեղչված) արժեքը, որոնք ակնկալվում է, որ կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար,
- ապագա դեպքերը, որոնք կարող են ազդեցություն թողնել պարտավորությունը մարելու համար պահանջվող գումարի վրա, պետք է արտացոլված լինեն պահուստում, եթե բավականաչափ անկողմնակալ վկայություն կա, որ դրանք ի հայտ են գալիս,
- ակտիվների ակնկալվող օտարումից շահույթները չպետք է հաշվի առնվեն պահուստը չափելիս:

3.7.6. Պահուստը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսումները ամբողջությամբ կամ մասամբ կարող են փոխհատուցվել այլ անձանց կողմից (օրինակ՝ ապահովագրական պայմանագրերի, փոխհատուցման վերաբերյալ համաձայնությունների կամ մատակարարի երաշխիքների միջոցով): Նման փոխհատուցումները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- փոխհատուցումը պետք է ճանաչվի այն դեպքում, երբ ըստ էության որոշակի է, որ Բանկի կողմից պարտականությունը մարելու դեպքում փոխհատուցումը կստացվի.
- փոխհատուցումը պետք է դիտվի որպես առանձին ակտիվ.
- փոխհատուցման գծով ճանաչված գումարը չպետք է գերազանցի պահուստի գումարը:

3.7.7. Պահուստին վերաբերվող ծախսը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կարող է ներկայացվել զուտ հիմունքով՝ հանելով փոխհատուցման գծով ճանաչված գումարը:

3.7.8. Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պահուստները պետք է վերանայվեն և ճշգրտվեն՝ արտացոլելու համար ընթացիկ լավագույն գնահատականը: Եթե այլևս հավանական չէ, որ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, ապա պահուստը պետք է հակադարձվի:

3.7.9. Պահուստը պետք է օգտագործվի միայն այն ծախսումների դիմաց, որոնց գծով այդ պահուստը սկզբնապես ճանաչվել էր:

3.7.10. Ստորև ներկայացվում են մի շարք սահմանումներ՝ կապված Քաղաքականության 3.7 կետի դրույթների հետ:

3.7.10.1. Պարտավորություն. Բանկի ներկա պարտականությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, որի մարումը (կատարումը), ակնկալվում է, որ կհանգեցնի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի:

3.7.10.2. Պարտավորեցնող դեպք. դեպք, որը հանգեցնում է իրավական կամ կառուցողական պարտականության, որի մարումից (կատարումից) խուսափելու ոչ մի իրատեսական այլընտրանք Բանկը չունի:

3.7.10.3. Իրավական պարտականություն. պարտականություն, որը բխում է պայմանագրից, օրենսդրությունից և օրենքներից:

3.7.10.4. Կառուցողական պարտականություն. պարտականություն, որը բխում է Բանկի գործողություններից, որտեղ՝ անցյալի փորձով, հրապարակված քաղաքականությամբ կամ ընթացիկ հայտարարությամբ Բանկը ցույց է տալիս, որ ստանձնելու է որոշակի պարտավորություններ և կատարելու է նշված պարտավորությունները:

3.7.10.5. Պայմանական պարտավորություն՝

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Սևաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>13/36</i>

- հնարավոր պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, որի գոյությունը հաստատվելու է միայն մեկ կամ ավելի ապագա անորոշ դեպքերի տեղի ունենալով կամ չունենալով, որոնք ամբողջովին չեն վերահսկվում Բանկի կողմից, կամ

- ներկա պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, որը, սակայն, չի ճանաչվում հետևյալ պատճառներով.

- հավանական չէ, որ այդ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, կամ

- պարտականության գումարը չի կարող չափվել բավարար արժանահավատությամբ:

Պայմանական պարտավորությունները պետք է ճանաչվեն արտահաշվեկշռում, այլ ոչ թե ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունում: Արտահաշվեկշռում հաշվառված պայմանական պարտավորությունները շարունակաբար պետք է գնահատվեն՝ որոշելու համար՝ արդյոք տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքը դարձել է հավանական, թե՛ ոչ: Եթե հավանական է դառնում, որ նախկինում որպես պայմանական պարտավորություն դիտվող հոդվածի գծով կպահանջվի ապագա տնտեսական օգուտների արտահոսք, ապա պահուստ ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ տեղի է ունեցել հավանականության փոփոխություն:

3.7.10.6. Պայմանական ակտիվ. հնարավոր ակտիվ՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, որի գոյությունը հաստատվելու է միայն մեկ կամ ավելի ապագա անորոշ դեպքերի տեղի ունենալով կամ չունենալով, որոնք ամբողջովին չեն վերահսկվում Բանկի կողմից:

Պայմանական ակտիվները պետք է ճանաչվեն արտահաշվեկշռում, այլ ոչ թե ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունում: Պայմանական ակտիվները սովորաբար առաջանում են չպլանավորված կամ այլ չնախատեսված դեպքերից, որոնք առաջացնում են դեպի Բանկ տնտեսական օգուտների ներհոսքի հնարավորություն:

Արտահաշվեկշռում հաշվառված պայմանական ակտիվները շարունակաբար պետք է գնահատվեն՝ որոշելու համար, որ դրանց հետ կապված հանգամանքների զարգացումները համարժեքորեն արտացոլված լինեն ֆինանսական հաշվետվություններում: Այն դեպքերում, երբ ըստ էության որոշակի է դարձել, որ տեղի կունենա տնտեսական օգուտների ներհոսք, ակտիվները և համապատասխան եկամուտները ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ տեղի է ունեցել հավանականության փոփոխություն:

3.7.11. Բանկն անձնակազմի գծով ստանձնած աշխատանքի վարձատրությանն ուղղված միջոցների և դրանց հավասարեցված եկամուտների, հարկային վճարների, մատակարարների հետ կնքված ծառայությունների մատուցման, ցպահանջ, ժամկետային ավանդների և վարկային պայմանագրերի վճարների գծով, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում և պարբերականությամբ (ելնելով գործառնության բնույթից՝ օրական կամ յուրաքանչյուր ամիսը մեկ անգամ) հաշվեգրման սկզբունքով ձևավորում է պարտավորություններ:

3.7.12. Պահուստները կարող են տարբերակվել այլ պարտավորություններից, ինչպիսիք են առևտրային կրեդիտորական պարտքերը և այլ հաշվեգրված պարտավորությունները, քանի որ պահուստների դեպքում առկա է մարման համար պահանջվող ապագա ծախսումների ժամկետների և գումարների անորոշություն:

3.7.13. Յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրերի դրությամբ դրանց հաջորդող աշխատանքային օրը պարբերաբար կատարվում է Բանկի կողմից կատարված դեբիտորական պարտքեր՝ կանխավճարներ բյուջեի, և կրեդիտորական պարտքեր՝ բյուջեի գծով հաշվեկշռային հաշիվների միջև ըստ արժույթների մնացորդների (առկայության դեպքում) հաշվանցում:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>14/36</i>

3.7.14. Բանկի կողմից աշխատակիցների հանդեպ ստանձնած պարտքային պարտավորությունների հաշվառման համար Բանկը ըստ հոդվածների ստեղծում է առանձին-առանձին պահուստներ:

3.7.15. Աշխատողների արձակուրդների գալիք վճարման, հատկացվելիք խրախուսման վճարների գծով պարտավորությունները ձևավորվում են ամենամսյա հատկացումներ կատարելու միջոցով՝ ներառելով շրջանառության ծախսերի մեջ:

3.7.16. Տարեվերջին՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, կատարվում է աշխատողների արձակուրդների գալիք վճարման պահուստի հաշորդ տարի տեղափոխվող մնացորդի վերահաշվարկ: Հաշվարկված պահուստի մնացորդի և առկա մնացորդի տարբերության գումարի չափով պակասեցվում կամ ավելացվում է արձակուրդների գալիք վճարման պահուստի առկա մնացորդը՝ թղթակցելով շրջանառության ծախսերի հաշվառման հաշվապահական հաշիվների հետ:

3.7.17. Պահուստների, պայմանական ակտիվների և պայմանական պարտավորությունների ճանաչման, չափման, գնահատման, օգտագործման, ռիսկերի և անորոշությունների վերաբերյալ մնացած դրույթները կարգավորվում են համապատասխան ՀՀՄՍ-ով և այլ իրավական ակտերով:

3.8. Հասույթ

3.8.1. Բանկի կողմից գործարքների կատարման ընթացքում ստացված կամ ստացվելիք եկամուտները Բանկը չափում, ճանաչում և գրանցում է հաշվեգրման եղանակով, անկախ եկամտի փաստացի ստացման կամ վճարումների իրականացման ժամկետից, հատուցման իրական արժեքով, հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, գործարքի ավարտման աստիճանի հիման վրա՝ ՀՀ օրենսդրությամբ և ՀՀՄՍ 18 սահմանված կարգով:

3.9. Ֆինանսական գործիքներ

3.9.1. Ֆինանսական գործիքը պայմանագիր է, որը մի կազմակերպությունում առաջացնում է ֆինանսական ակտիվ, իսկ մյուսում՝ ֆինանսական պարտավորություն կամ բաժնային գործիք:

Ֆինանսական ակտիվ: *Սահմանումը, սկզբնական ճանաչումը, դասակարգումը և վերադասակարգումը*

3.9.2. Ֆինանսական ակտիվը՝

- դրամական միջոց է.
- այլ կազմակերպության բաժնային գործիք է.
- պայմանագրային իրավունք է՝
  - այլ կազմակերպությունից դրամական միջոց կամ այլ ֆինանսական ակտիվ ստանալու, կամ
  - այլ կազմակերպության հետ, իր համար պոտենցիալ նպաստավոր պայմաններով, ֆինանսական ակտիվներ կամ ֆինանսական պարտավորություններ փոխանակելու. կամ
- պայմանագիր է, որը մարվելու է կամ կարող է մարվել կազմակերպության սեփական բաժնային գործիքներով և հանդիսանում է՝
  - ոչ ածանցյալ գործիք, որի գծով կազմակերպությունը պարտավոր է կամ կարող է պարտավորվել ստանալու փոփոխական քանակությամբ իր իսկ բաժնային գործիքներ. կամ
  - ածանցյալ գործիք, որը մարվելու է կամ կարող է մարվել այլ կերպ, քան ֆիքսված գումարի դրամական միջոցը կամ այլ ֆինանսական ակտիվ ֆիքսված քանակությամբ կազմակերպության սեփական բաժնային գործիքների հետ փոխանակելով: Այս նպատակի համար կազմակերպության բաժնային գործիքները չեն ներառում վերադարձելի ֆինանսական գործիքները, որոնք դասակարգվել են որպես բաժնային գործիքներ՝ ՀՀՄՍ 32 ստանդարտի 16Ա և 16Բ պարագրաֆներին համապատասխան, այն գործիքները, որոնք կազմակերպության վրա

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>15/36</i>

պարտականություն են դնում՝ այլ կողմին տրամադրելու իր գուտ ակտիվների համամասնական բաժինը միայն լուծարման ժամանակ, և դասակարգվում են որպես բաժնային գործիքներ՝ 16Գ և 16Դ պարագրաֆներին համապատասխան, կամ այն գործիքները, որոնք հանդիսանում են կազմակերպության սեփական բաժնային գործիքների ապագա ստացման կամ տրամադրման պայմանագրեր:

3.9.3. Բանկը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների *կանոնավոր կերպով գնումը կամ վաճառքն* արտացոլվում է հաշվեկշռում գործարքի ամսաթվով կամ հաշվարկների կատարման ամսաթվով:

3.9.4. Սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը պետք է ֆինանսական ակտիվը, բացառությամբ դեբիտորական պարտքերի, կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափի իր իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած, երբ դա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

3.9.5. Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը պետք է դեբիտորական պարտքերը չափի գործարքի գումարով, եթե դեբիտորական պարտքը չի պարունակում ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն էական ֆինանսավորման բաղադրիչ:

Բիզնես մոդել

3.9.6. Բանկի կողմից կիրառվող բիզնես մոդելը նկարագրում է այն մեթոդը, որի միջոցով Բանկը կառավարում է իր ֆինանսական ակտիվները՝ դրամական հոսքերի գեներացման նպատակով: Բանկի բիզնես մոդելը սահմանում է դրամական հոսքերի ստացման աղբյուրը՝ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերից, ֆինանսական ակտիվների վաճառքից, թե երկուսից էլ: Բիզնես մոդելը որոշվում է Բանկի առանցքային կառավարչական անձնակազմի կողմից և արտացոլում է, թե ինչպես են կառավարվում ֆինանսական գործիքների խումբը, այլ ոչ թե առանձին ֆինանսական գործիքը: Հետևաբար, այս պայմանը ֆինանսական գործիքների դասակարգման անհատական մոտեցում չէ, և պետք է սահմանվի համակարգային մոտեցմամբ:

Բանկը կարող է օգտագործել մեկից ավելի բիզնես մոդելներ իր ֆինանսական գործիքները կառավարելու տեսանկյունից:

Բանկը վերանայում է գործող բիզնես մոդելը այն դեպքերում, երբ փոխվում են ֆինանսական ակտիվների կառավարման մտադրությունները: Այդպիսի փոփոխությունները պետք է սահմանվեն Բանկի առանցքային կառավարչական անձնակազմի կողմից ներքին կամ արտաքին փոփոխությունների արդյունքում և պետք է լինեն էական Բանկի գործունեության տեսանկյունից և ակնհայտ արտաքին գործընկերների համար:

3.9.7. Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը պետք է ֆինանսական ակտիվները չափի.

- ամորտիզացված արժեքով,
- իրական արժեքով՝ վերաչափվող այլ համապարփակ եկամուտներով,
- իրական արժեքով՝ վերաչափվող շահույթ/վնասով,

հիմնվելով ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելի և ֆինանսական ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերի պայմանագրային բնութագրի վրա (բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշ):

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>16/36</i>

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է Ամորտիզացված արժեքով, այն դեպքում երբ բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները՝

ա) ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքման համար ակտիվներ պահելը,

բ) ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով՝ վերաչափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող, այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվները պահվում են Բանկի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքման համար ակտիվներ պահելը և/կամ այդ ակտիվները վաճառելը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով, այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվները չեն պահվում վերը նշված որևէ մոդելի շրջանակներում:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժնային ֆինանսական ակտիվները պետք է դասակարգվեն որպես իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որոշում է կայացվել, առանց հետագայում վերանայելու իրավունքի, դրանք դասակարգել որպես իրական արժեքով այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող: Իրական արժեքով այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներից ողջ իրացված և չիրացված շահույթն ու վնասն, բացառությամբ շահաբաժինների, ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, առանց շահույթում կամ վնասում հետագա վերադասակարգման:

3.9.8. Բանկը չի վերադասակարգում իր ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ հազվադեպ հանգամանքների, որի դեպքում Բանկը ձեռք է բերում, վաճառում կամ դադարեցնում որևէ բիզնես գործընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություն: Սահմանումը, սկզբնական ճանաչումը, դասակարգումը

3.9.9. Ֆինանսական պարտավորությունը՝

- պայմանագրային պարտականություն է այլ կազմակերպությանը դրամական միջոց կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելու,
- կամ այլ կազմակերպության հետ, իր համար պոտենցիալ ոչ նպաստավոր պայմաններով, ֆինանսական ակտիվներ կամ ֆինանսական պարտավորություններ փոխանակելու կամ պայմանագիր է, որը մարվելու է կամ կարող է մարվել Բանկի սեփական բաժնային գործիքներով:

3.9.10. Որպես բացառություն՝ ֆինանսական պարտավորության սահմանմանը բավարարող գործիքը դասակարգվում է որպես բաժնային գործիք, եթե այն ունի բոլոր հատկանիշները և բավարարում է բոլոր պայմաններին, որոնք նշված են ՀՀՄՍ 32 ստանդարտի 16Ա և 16Բ կամ 16Գ և 16Դ պարագրաֆներում:

3.9.11. Բաժնային գործիքը պայմանագիր է, որը հավաստում է Բանկի՝ բոլոր պարտավորությունները հանելուց հետո մնացած ակտիվների բաժնի նկատմամբ իրավունք:

3.9.12. Վերադարձնելի գործիքը ֆինանսական գործիք է, որն իր տիրապետողին իրավունք է տալիս գործիքը հետ վերադարձնելու թողարկողին դրամական միջոցի կամ այլ ֆինանսական ակտիվի դիմաց, կամ ինքնաբերաբար հետ է վերադարձվում թողարկողին ապագա մի անորոշ դեպք տեղի ունենալիս, կամ գործիքի տիրապետողի մահվան կամ դուրս գալու դեպքում:

3.9.13. Բանկը սկզբնական ճանաչումից հետո պետք է դասակարգի բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ.

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>17/36</i>

ա) ֆինանսական պարտավորությունների՝ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով վերաչափվող: Այդպիսի պարտավորությունները, ներառյալ պարտավորություն հանդիսացող ածանցյալ գործիքները, պետք է հետագայում չափվեն իրական արժեքով:

բ) ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի բավարարում ապաճանաչման պայմաններին, կամ երբ կիրառվում է շարունակական ներգրավվածության մոտեցումը: ՖՀՄՍ 9-ի 3.2.15 և 3.2.17 պարագրաֆները կիրառվում են այդպիսի ֆինանսական պարտավորությունների չափման համար:

գ) ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի, շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունների: Սկզբնական ճանաչումից հետո այդպիսի պայմանագիր և/կամ հանձնառություն թողարկողը պետք է (բացառությամբ, երբ կիրառելի է ՖՀՄՍ 9-ի 4.2.1 (ա) կամ (բ) պարագրաֆը) հետագայում չափի այն ստորև բերվածներից ավելի բարձրով՝

– «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 37-ի համաձայն որոշված գումարով. և

– սկզբնապես ճանաչված գումարով՝ հանած, երբ տեղին է, Հասույթ ՀՀՄՍ 18-ի համաձայն ճանաչված կուտակային ամորտիզացիան:

Բանկը չպետք է վերադասակարգի որևէ ֆինանսական պարտավորություն:

Ածանցյալ գործիք

3.9.14. Ածանցյալ գործիք. ֆինանսական գործիք կամ ՀՀՄՍ 32 ստանդարտի գործողության ոլորտում գտնվող այլ պայմանագիր՝ օժտված ստորև նշված բոլոր երեք հատկանիշներով՝

- դրա արժեքը փոփոխվում է՝ ի պատասխան սահմանված տոկոսադրույքի, ֆինանսական գործիքի գնի, ապրանքի գնի, արտարժույթի փոխարժեքի, գների կամ դրույքների ինդեքսի, պարտքային վարկանիշի կամ պարտքային ինդեքսի, կամ այլ փոփոխականի փոփոխությունների՝ պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այդ փոփոխականը հասուկ չէ պայմանագրի կողմերից մեկին (երբեմն կոչվում են «հիմքում ընկած»).
- այն չի պահանջում սկզբնական գուտ ներդրում կամ պահանջում է ավելի փոքր սկզբնական գուտ ներդրում պայմանագրերի այլ տեսակների համեմատ, որոնք շուկայական գործոնների փոփոխություններին, ըստ ակնկալիքների, կհակազդեին նույնանման կերպով.
- նրա գծով վերջնահաշվարկը կատարվում է ապագա ամսաթվին:

3.9.15. Ածանցյալ գործիքներ են օրինակ՝ ֆյուչերսները և ֆորվարդները, սվոպային և օպցիոնային պայմանագրերը: Ածանցյալ գործիքը սովորաբար ունենում է պայմանական քանակ, որն արժույթի որոշակի գումար է, բաժնետոմսերի քանակ, քաշի կամ ծավալի միավորների կամ պայմանագրում նշված այլ միավորների քանակ: Մակայն ածանցյալ գործիքը չի պահանջում, որ դրա տիրապետողը կամ տրամադրողը պայմանագրի սկզբում ներդնի կամ ստանա այդ պայմանական քանակը: Կամ՝ ածանցյալ գործիքը կարող է պահանջել հաստատուն վճարում կամ մի գումարի վճարում, որը կարող է փոխվել (բայց ոչ հիմքում ընկածի փոփոխության համամասնությամբ) պայմանական քանակի հետ չկապված ապագա որևէ իրադարձության արդյունքում:

3.9.16. Ածանցյալ գործիքի բնորոշ հատկանիշներից է այն, որ այն ունի սկզբնական գուտ ներդրում, որն ավելի փոքր է, քան կպահանջվեր այլ տիպի պայմանագրերի համար, որոնք, ըստ ակնկալիքների, նմանատիպ կերպով կարձագանքեին շուկայական գործոնների փոփոխություններին: Օպցիոնային պայմանագիրը բավարարում է այդ սահմանմանը, քանի որ պարզևավճարն ավելի փոքր է, քան ներդրումը, որը կպահանջվեր հիմքում ընկած այն ֆինանսական գործիքի ձեռքբերման համար, որի հետ կապված է օպցիոնը: Արժույթային սվոպը,

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>18/36</i>

որը պահանջում է հավասար իրական արժեքներով տարբեր արժույթների սկզբնական փոխանակում, բավարարում է սահմանմանը, քանի որ այն ունի գրոյական սկզբնական գուտ ներդրում:

Իրական արժեք

3.9.17. Բանկի կողմից շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող կամ իրական արժեքով վերաչափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող ՀՀ պետական և ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված պարտատոմսերի իրական արժեքի ճշգրտումները՝ վերագնահատումները կատարվում են յուրաքանչյուր օր հետևյալ ձևով.

- իրականացվում է տոկոսների հաշվեգրումեր, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը.
- կատարվում են ՀՀ ԿԲ կողմից տրված մինչև մարում եկամտաբերության կորի տոկոսադրույքների հիման վրա արժեթղթի գնի ճշտումներ.

3.9.18. Իրական արժեքով վերաչափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող ՀՀ պետական պարտատոմսերի վերագնահատման արդյունքները արտացոլվում են «Կապիտալի» բաժնի «Իրական արժեքով վերաչափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումից առաջացած չիրացված շահույթ/վնաս» հաշվում:

3.9.19. Եթե իրական արժեքով վերաչափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի նվազումը ճանաչվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, և առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ ակտիվը արժեզրկված է, ապա այն կուտակված կորուստը, որը ճանաչվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, պետք է վերադասակարգվի՝ դուրս բերվելով սեփական կապիտալից և ներառվելով շահույթում կամ վնասում որպես վերադասակարգման ճշգրտում, նույնիսկ եթե ֆինանսական ակտիվը չի ապաճանաչվել:

3.9.20. Կուտակված արժեզրկումից կորստի գումարը, որը վերադասակարգվում է՝ դուրս բերվելով սեփական կապիտալից և ներառվելով շահույթում կամ վնասում, պետք է լինի ձեռքբերման արժեքի (հանած հիմնական գումարի ցանկացած մարում և ամորտիզացիա) և ընթացիկ իրական արժեքի միջև տարբերությունը՝ հանած նախկինում այդ ֆինանսական ակտիվի գծով շահույթում կամ վնասում ճանաչված ցանկացած արժեզրկումից կորուստ:

3.9.21. Որպես իրական արժեքով վերաչափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող դասակարգված բաժնային գործիքում ներդրման գծով՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները չպետք է հակադարձվեն շահույթի կամ վնասի միջոցով:

3.9.22. Եթե հետագա ժամանակաշրջանում որպես իրական արժեքով վերաչափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող դասակարգված պարտքային գործիքի իրական արժեքը աճում է, և աճը կարելի է անկողմնակալ ձևով կապել մի դեպքի հետ, որը տեղի է ունեցել շահույթում կամ վնասում ճանաչված արժեզրկումից կորստի ճանաչելուց հետո, ապա արժեզրկումից կորուստը պետք է հակադարձվի, իսկ հակադարձման գումարը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Ապաճանաչում

Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից նախկինում ճանաչված ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության դուրս բերում:

3.9.23. Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը պետք է ապաճանաչի (հաշվեկշռից դուրս գրի) այն և միայն այն դեպքում, երբ.

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>19/36</i>

- ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը. կամ
- փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը և փոխանցումը որակվում է որպես ապաճանաչման պայմանները բավարարող:
- Բանկը փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը այն և միայն այն դեպքում, երբ այն՝
- փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից դրամական միջոցների հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքները. կամ
- պահպանում է ֆինանսական ակտիվից դրամական միջոցների հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքները, սակայն ստանձնում է այդ դրամական միջոցների հոսքերը մեկ կամ ավելի ստացողների վճարելու պայմանագրային պարտականություն՝ ըստ պայմանավորվածության, որը համապատասխանում է ՖՀՄՍ 9-ի 3.2.5-րդ պարագրաֆի պայմաններին:

3.9.23.1. Երբ Բանկը փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը, այն պետք է գնահատի, թե ինչ չափով է պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ռիսկերն ու հատույցները:

3.9.23.2. Եթե Բանկը փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, ապա Բանկը պետք է ապաճանաչի ֆինանսական ակտիվը և փոխանցման ընթացքում առաջացած կամ պահպանված ցանկացած իրավունք և պարտականությունն ճանաչի առանձին որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ:

3.9.23.3. Եթե Բանկը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, ապա Բանկը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը.

3.9.23.4. Եթե Բանկը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, ապա Բանկը պետք է որոշի՝ արդյոք այն պահպանել է ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Այս դեպքում՝

- եթե Բանկը չի պահպանել վերահսկողությունը, այն պետք է ապաճանաչի ֆինանսական ակտիվը և փոխանցման ընթացքում առաջացած կամ պահպանված որևէ իրավունք և պարտականություն ճանաչի առանձին որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ.
- եթե Բանկը պահպանել է վերահսկողությունը, այն պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ:

3.9.24. Բանկի կողմից ֆինանսական պարտավորության կամ դրա մի մասի ապաճանաչման (ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունից դուրս գրելու) համար կիրառվում են հետևյալ սկզբունքները.

3.9.24.1. Բանկը պետք է ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունից դուրս գրի ֆինանսական պարտավորությունը (կամ ֆինանսական պարտավորության մի մասը) այն և միայն այն դեպքում, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրով սահմանված պարտավորությունը կատարվել է, չեղյալ է համարվել կամ լրացել է դրա ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

3.9.24.2. Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմանները էականորեն տարբերվում են միմյանցից, իրենից ներկայացնում են հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը: Նմանապես, գոյություն ունեցող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխությունը (անկախ նրանից, թե դա կատարվել է պարտապանի ֆինանսական

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>20/36</i>

դժվարությունների կամ այլ պատճառներով) պետք է հաշվառվի որպես հին պարտքի մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում:

3.9.24.3. Մարված կամ այլ կողմին փոխանցված պարտավորության (կամ պարտավորության մի մասի) հաշվեկշռային արժեքի և դրա համար վճարված գումարի միջև տարբերությունը պետք է ճանաչվի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

3.9.25. *Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք.* գումար, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և հանած ցանկացած նվազեցում արժեզրկման կամ անհավաքագրելիության գծով (ուղղակիորեն կամ կարգավորող հաշիվների օգտագործման միջոցով):

3.9.26. *Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ.* ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության (կամ ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների խմբի) ամորտիզացված արժեքի հաշվարկման և համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային եկամտի կամ տոկոսային ծախսի բաշխման մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը պետք է գնահատի դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ վաղաժամկետ վճարման), սակայն չպետք է հաշվի առնի ապագա պարտքային կորուստները: Այս հաշվարկը ներառում է պայմանագրի կողմերի միջև վճարված կամ ստացված բոլոր այն վճարները և «կետերը», որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում (ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ» ստանդարտը), ինչպես նաև գործարքի հետ կապված ծախսումները և բոլոր այլ պարզևավճարներ և զեղչեր: Ենթադրվում է, որ դրամական միջոցների հոսքերը և համանման ֆինանսական գործիքների խմբի ակնկալվող ժամկետը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել: Այնուհանդերձ, այն հազվագյուտ դեպքերում, երբ հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել ֆինանսական գործիքի (ֆինանսական գործիքների խմբի) դրամական միջոցների հոսքերը կամ դրա ակնկալվող ժամկետը, Բանկը պետք է օգտագործի ֆինանսական գործիքի (ֆինանսական գործիքների խմբի) պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը պայմանագրային ժամկետի ամբողջ ընթացքում:

Վարկի ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի ընթացքում ապագա դրամական հոսքերը (հաշվի առած սպասվող կորուստները) զեղչում է ճշգրիտ մինչև գնված կամ ի սկզբանե արժեզրկված ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը:

3.9.27. *Կանոնավոր կերպով գնում կամ վաճառք.* ֆինանսական ակտիվի գնում կամ վաճառք այնպիսի պայմանագրի համաձայն, որի պայմանները պահանջում են ակտիվի մատակարարում՝ համապատասխան շուկայում գործող կարգավորմամբ կամ գործարար սովորույթով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>21/36</i>

3.9.28. *Գործարքի հետ կապված ծախսումներ.* լրացուցիչ ծախսումներ, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը, թողարկմանը կամ օտարմանը: Լրացուցիչ ծախսումը այն ծախսումն է, որը Բանկը չէր կրի, եթե այն ձեռք չբերեր, չթողարկեր կամ չօտարեր ֆինանսական գործիքը:

3.9.29. Հեջավորում նշանակում է հեջավորման մեկ կամ ավելի գործիքների նախատեսում՝ այնպես, որ դրանց իրական արժեքի կամ դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունն ամբողջությամբ կամ մասամբ փոխհատուցի հեջավորված հոդվածի իրական արժեքի կամ դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունը:

3.9.29.1. Հեջավորված հոդվածը իրենից ներկայացնում է ակտիվ, պարտավորություն, կայուն պարտավորվածություն, մեծապես հավանական կանխատեսված գործարք կամ զուտ ներդրում արտերկրյա ստորաբաժանման մեջ, որը Բանկին ենթարկում է իրական արժեքի կամ ապագա դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունների ռիսկի, և նախատեսվում է որպես հեջավորվող:

3.9.29.2. Հեջավորման գործիք՝ նախատեսված ածանցյալ գործիք, մեկ այլ ֆինանսական ակտիվ կամ պարտավորություն, որի իրական արժեքը կամ դրամական միջոցների հոսքերը ակնկալվում է, որ կփոխհատուցեն նախատեսված հեջավորված հոդվածի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունները:

3.9.29.3. Հեջի հաշվապահական հաշվառման ժամանակ հեջավորման գործիքի և համապատասխան հեջավորվող հոդվածի իրական արժեքների փոփոխությունների արդյունքները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում համաչափորեն ճանաչվում են զուտ շահույթ կամ վնաս:

Արժեզրկում

3.9.30. Բանկը պետք է կիրառի արժեզրկման պահանջները ամորտիզացված արժեքով չափվող և իրական արժեքով վերաչափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ:

3.9.31. Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը կատարում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն և Բանկի ներքին իրավական ակտերի համապատասխան, իսկ հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումը հաշվարկում է համաձայն ՖՀՄՍ 9 պահանջների և Բանկի ներքին իրավական ակտերի համապատասխան:

Այլ դրույթներ

3.9.32. Վարկերի (այդ թվում՝ նաև օվերդրաֆտ, ֆակտորինգ և այլն) և դեբիտորական պարտքերի գծով պայմանագրերի սպասարկման ընթացքում առաջացող տուժանքները ենթակա են արտացոլման ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունում՝ բացառապես պայմանագրերում սահմանված դրույթներին համապատասխան: Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր:

3.9.33. Տոկոսային եկամուտը հաշվեգրվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

3.9.34. Օվերդրաֆտների, օվերնայթների, վարկային գծերի,թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>22/36</i>

3.9.35. Ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունից ակտիվների դուրս գրելուց հետո հետհաշվեկշռում դրանք ենթակա են հաշվառման մինչև հինգ տարի ժամանակով: Նշված ժամանակաշրջանի ընթացքում չմարված ակտիվները ենթակա են հետհաշվեկշռից դուրս գրման:

3.9.36. Քաղաքականության 3.9.35 կետում նշված կարգով հետհաշվեկշռից դուրս գրված ակտիվները ենթակա են հաշվառման տվյալ նպատակի համար բացված բանկի ներքին հետհաշվեկշռային հաշիվներում ևս հինգ տարի ժամանակով, որից հետո դրանք ենթակա են հետհաշվեկշռից ընդհանրապես դուրսգրման:

3.10. Վարձակալություն

3.10.1. Վարձակալությունը համաձայնագիր է, որով վարձատուն վճարի կամ վճարների շարքի դիմաց համաձայնեցված ժամկետի ընթացքում վարձակալին է փոխանցում ակտիվի օգտագործման իրավունքը: Հաշվառումը Բանկում իրականացվում է համաձայն ՀՀՄՍ 17-ի:

3.10.2. Վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում վարձակալը ֆինանսական վարձակալությունը պետք է ճանաչի որպես ակտիվ և պարտավորություն՝ վարձակալված գույքի իրական արժեքին հավասար գումարով կամ նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքով, եթե վերջինս ավելի ցածր է, ընդ որում՝ դրանցից յուրաքանչյուրը որոշվում է վարձակալության սկզբի դրությամբ: Նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքի հաշվարկման ժամանակ զեղչման դրույք է հանդիսանում վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այն հնարավոր է որոշել, իսկ եթե ոչ՝ ապա պետք է օգտագործվի վարձակալի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը: Վարձակալի ցանկացած սկզբնավորման ուղղակի ծախսում ավելացվում է որպես ակտիվ ճանաչված գումարին:

3.10.3. Չեղյալ չհամարվող վարձակալության պարագայում վարձակալությունը կարող է չեղյալ համարվել միայն՝

- որոշ քիչ հավանական հանգամանքների ի հայտ գալու դեպքում.
- վարձատուի թույլտվությամբ.
- եթե վարձակալը նույն վարձատուի հետ նույն կամ համարժեք ակտիվի վարձակալության համար նոր պայմանագիր է կնքում. կամ
- վարձակալի կողմից լրացուցիչ այնպիսի գումարի վճարման դեպքում, որ վարձակալության սկզբում վարձակալության շարունակությունը խելամտորեն որոշակի է:

3.10.4. Վարձակալության սկիզբը վարձակալության համաձայնագրի ամսաթվից և կողմերի՝ վարձակալության հիմնական դրույթների կատարման պարտավորվածության ստանձնման ամսաթվից ամենավաղն է: Այդ ամսաթվին՝

- վարձակալությունը դասակարգվում է որպես կա՛մ գործառնական, կա՛մ ֆինանսական վարձակալություն.
- ֆինանսական վարձակալության դեպքում որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

3.10.5. Վարձակալության ժամկետի մեկնարկը այն ամսաթիվն է, որից սկսած վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնապես ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումն է համապատասխան դեպքում):

3.10.6. Վարձակալության ժամկետը չեղյալ չհամարվող այն ժամանակաշրջանն է, որի համար վարձակալը տվյալ ակտիվը վարձակալելու պայմանագիր է կնքել, ինչպես նաև հետագա ժամկետներն են, որոնց ընթացքում վարձակալը հնարավորություն ունի շարունակելու ակտիվի

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>23/36</i>

վարձակալությունը՝ հետագա վճարումով կամ առանց դրա, եթե վարձակալության սկզբում կարելի է խելամտորեն եզրակացնել, որ վարձակալը կիրագործի վերը նշված հնարավորությունը:

3.10.7. Նվազագույն վարձավճարները այն վճարներն են, որոնք վարձակալության ժամկետի ընթացքում պահանջվում կամ կարող են պահանջվել վարձակալից՝ առանց պայմանական ռենտաների, ծառայությունների արժեքի և հարկերի, որոնք պետք է վճարվեն վարձատուի կողմից և փոխհատուցվեն նրան, ինչպես նաև՝

- վարձակալի դեպքում՝ վարձակալի կամ նրա հետ կապակցված կողմի երաշխավորած ցանկացած գումար, կամ
- վարձատուի դեպքում՝ ստորև թվարկվածների կողմից վարձատուին երաշխավորված ցանկացած մնացորդային արժեք՝
  - վարձակալ.
  - վարձակալի հետ կապակցված կողմ. կամ
  - վարձատուի հետ չկապակցված երրորդ կողմ, որը ֆինանսապես ի վիճակի է կատարել այդ երաշխավորության գծով պարտականությունները:

Այնուամենայնիվ, եթե վարձակալը հնարավորություն ունի տվյալ ակտիվը գնելու այն գնով, որը սպասվում է, որ բավականաչափ ցածր կլինի այդ հնարավորությունն իրագործելու ամսաթվի իրական արժեքից, և եթե վարձակալության սկզբում արդեն կա խելամիտ համոզվածություն, որ այդ հնարավորությունը կիրագործվի, ապա նվազագույն վարձավճարները ներառում են վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ մինչև այդ գնման հնարավորությունը իրագործելու սպասվող ամսաթիվը, վճարման ենթակա նվազագույն վճարները, ինչպես նաև գնման այդ հնարավորությունն իրագործելու համար պահանջվող վճարը:

3.10.8. Տնտեսական ծառայությունը.

- այն ժամանակահատվածն է, որի ընթացքում ակնկալվում է ակտիվի տնտեսապես օգտագործելիությունը մեկ կամ ավելի օգտագործողների կողմից կամ
- արտադրանքի կամ նմանատիպ հողվածների այն քանակն է, որը ակտիվից ակնկալում են ստանալ մեկ կամ ավելի օգտագործողներ:

3.10.9. Օգտակար ծառայությունը այն գնահատված մնացորդային ժամանակահատվածն է՝ վարձակալության ժամկետի մեկնարկից սկսած և վարձակալության ժամկետով չսահմանափակված, որի ընթացքում ակնկալվում է ակտիվում մարմնավորված տնտեսական օգուտների սպառումը կազմակերպության կողմից:

3.10.10. Երաշխավորված մնացորդային արժեք.

- վարձակալի դեպքում՝ մնացորդային արժեքի այն մասն է, որը երաշխավորված է վարձակալի կամ նրա հետ կապակցված անձի կողմից (երաշխավորության գումարը այն առավելագույն գումարն է, որը ցանկացած դեպքում կարող է դառնալ վճարման ենթակա).
- վարձատուի դեպքում՝ մնացորդային արժեքի այն մասն է, որը երաշխավորված է վարձատուի հետ չկապակցված երրորդ անձի կողմից, որը ֆինանսապես ի վիճակի է կատարել երաշխավորության գծով պարտավորությունները:

3.10.11. Չերաշխավորված մնացորդային արժեքը վարձակալված ակտիվի մնացորդային արժեքի այն մասն է, որի իրացումը վարձատուի կողմից ապահովված չէ կամ երաշխավորված է միայն վարձատուի հետ կապակցված անձի կողմից:

3.10.12. Սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները լրացուցիչ ծախսումներ են, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են վարձակալության շուրջ բանակցություններին և համաձայնության ձեռքբերմանը,

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>24/36</i>

բացառությամբ արտադրող կամ դիլեր վարձատուների կողմից կատարված այդպիսի ծախսումների:

3.10.13. Վարձակալությունում համախառն ներդրումները հետևյալի հանրագումարն է՝

- ֆինանսական վարձակալության դեպքում վարձատուի կողմից ստացման ենթակա նվազագույն վարձավճարներ.
- վարձատուին հասանելիք ցանկացած չերաշխավորված մնացորդային արժեք:

3.10.14. Վարձակալությունում զուտ ներդրումները վարձակալությունում համախառն ներդրումներն են՝ վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով զեղչված:

3.10.15. Չվաստակած ֆինանսական եկամուտը հետևյալ երկու մեծությունների տարբերությունն է՝

- վարձակալությունում համախառն ներդրումների և
- վարձակալությունում զուտ ներդրումների:

3.10.16. Վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը զեղչման այն դրույքն է, որը վարձակալության սկզբի դրությամբ հանգեցնում է նրան, որ նվազագույն վարձավճարների և չերաշխավորված մնացորդային արժեքի հանրագումարի ներկա արժեքը հավասար լինի՝ վարձակալված ակտիվի իրական արժեքի և վարձատուի սկզբնավորման ուղղակի ծախսումների հանրագումարին:

3.10.17. Վարձակալի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը այն տոկոսադրույքն է, որը վարձակալը ստիպված կլիներ վճարել համանման վարձակալության դիմաց կամ, եթե դա որոշելի չէ, այն դրույքն է, որով վարձակալության սկզբում վարձակալը կներգրավեր համանման ժամկետով և համանման ապահովությամբ փոխառու միջոցներ՝ տվյալ ակտիվի գնման նպատակով:

3.10.18. Պայմանական ռենտան վարձավճարների այն մասն է, որը որոշակի գումարով չի ֆիքսվում, այլ հիմնված է ապագա գործոնի մեծության վրա, որի փոփոխությունը կապված չէ ժամանակի անցման գործոնի հետ (օրինակ՝ ապագա վաճառքից տոկոս, ապագա օգտագործման ծավալ, ապագա գների ինդեքսներ, ապագա շուկայական տոկոսադրույքներ):

3.10.19. Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական, եթե վարձակալին են փոխանցվում սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես գործառնական, եթե չեն փոխանցվում սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

3.10.20. Նվազագույն վարձավճարները պետք է բաշխվեն ֆինանսական վճարի և չվճարված պարտավորության նվազեցման միջև: Ֆինանսական վճարը վարձակալության ժամկետի ընթացքում ըստ ժամանակաշրջանների պետք է բաշխվի այնպես, որպեսզի ստացվի հաստատուն պարբերական տոկոսադրույք յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի պարտավորության մնացորդի նկատմամբ: Պայմանական ռենտաները պետք է ճանաչվեն որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք կատարվում են:

3.10.21. Ֆինանսական վարձակալությունն առաջացնում է մաշվածության (ամորտիզացիայի) ծախս (ծախսում)՝ մաշվող (ամորտիզացվող) ակտիվների գծով, ինչպես նաև ֆինանսական ծախսեր՝ յուրաքանչյուր հաշվառման ժամանակաշրջանի համար: Վարձակալված մաշվող (ամորտիզացվող) ակտիվների մաշվածության հաշվարկման քաղաքականությունը պետք է համապատասխանի սեփական ակտիվների մաշվածության հաշվարկման քաղաքականությանը, իսկ ճանաչվող մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվարկը պետք է կատարվի համաձայն ՀՀՍՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» ստանդարտի և ՀՀՍՍ 38 «Ոչ նյութական ակտիվներ» ստանդարտի: Եթե չկա խելամիտ համոզվածություն, որ վարձակալը վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք է բերելու սեփականության իրավունքը, ապա ակտիվն ամբողջովին պետք է ամորտիզացվի հետևյալ երկու

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Սևսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>25/36</i>

Ժամկետներից առավել կարճի ընթացքում՝ վարձակալության ժամկետի կամ օգտակար ծառայության ժամկետի:

3.10.22. Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները վարձակալության ժամկետի ընթացքում պետք է ճանաչվեն որպես ծախս (ծախսում) գծային հիմունքով:

3.10.23. Գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները (բացառությամբ ծառայությունների ծախսումների, օրինակ՝ ապահովագրության և սպասարկման) ճանաչվում են որպես ծախս (ծախսում) գծային հիմունքով, բացառությամբ եթե մեկ այլ պարբերական հիմունք ավելի լավ է ներկայացնում օգտագործողի օգուտների ստացման ժամանակային գրաֆիկը, նույնիսկ եթե վճարումները չեն կատարվում այդ հիմունքով:

3.10.24. Վարձատուն ֆինանսական վարձակալության տրված ակտիվները իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում պետք է ճանաչի որպես ակտիվ և ներկայացնի դրանք որպես դեբիտորական պարտք՝ վարձակալությունում զուտ ներդրումների մեծությանը հավասար գումարով:

3.10.25. Ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և օգուտները վարձատուի կողմից փոխանցվում են, և այդպիսով վարձակալության դիմաց վարձավճարների գծով դեբիտորական պարտքերը վարձատուի կողմից դիտվում են որպես իր ներդրումների հիմնական գումարի մարում և ֆինանսական եկամուտ՝ որպես իր ներդրումների և ծառայությունների դիմաց հատույց:

3.10.26. Վարձատուի կողմից հաճախ կատարվում են սկզբնավորման ուղղակի ծախսումներ, ինչպիսիք են միջնորդական և իրավաբանական ծառայությունների դիմաց վճարները, ինչպես նաև ներքին ծախսումները, որոնք լրացուցիչ են և ուղղակիորեն վերագրելի են վարձակալության շուրջ բանակցություններին և համաձայնության ձեռքբերմանը: Այդ ծախսումներում չեն ներառվում ընդհանուր վերադիր ծախսումները, ինչպիսիք են վաճառքի և մարկետինգային խմբի ծախսումները: Ֆինանսական վարձակալության դեպքում, բացառությամբ նրանց, որոնք ներառում են արտադրող կամ դիլեր վարձատուներին, սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքի սկզբնապես չափման մեջ և նվազեցնում են վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվող եկամտի գումարը: Վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը սահմանվում է այնպես, որ սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները մեխանիկորեն ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքում, և անհրաժեշտություն չկա դրանք ավելացնել առանձին: Վարձակալության շուրջ բանակցություններին և համաձայնության ձեռքբերմանը ուղղակիորեն վերագրելի՝ արտադրող կամ դիլեր վարձատուների կողմից կատարված ծախսումները բացառվում են սկզբնավորման ուղղակի ծախսումների սահմանումից: Արդյունքում, դրանք բացառվում են վարձակալությունում զուտ ներդրումից և ճանաչվում են որպես ծախս վաճառքի գծով շահույթի ճանաչման պահին, որը ֆինանսական վարձակալության դեպքում սովորաբար վարձակալության ժամկետի մեկնարկն է:

3.10.27. Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը պետք է հիմնված լինի մի գրաֆիկի վրա, որը կապահովի հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ:

3.10.28. Վարձատուի նպատակն է վարձակալության ժամկետի ընթացքում ֆինանսական եկամուտը բաշխել պարբերական և խելամիտ հիմունքով: Եկամտի այդպիսի բաշխումը հիմնվում է ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների հաստատուն պարբերական հատույցն արտացոլող գրաֆիկի վրա: Ժամանակաշրջանին վերաբերող վարձավճարները,

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>26/36</i>

բացառությամբ ծառայություններին վերաբերող ծախսումների, հանվում են վարձակալությունում համախառն ներդրումներից՝ կրճատելու համար թե՛ ներդրումների հիմնական գումարը, և թե՛ չվաստակած ֆինանսական եկամուտը:

3.10.29. Գնահատված չերաշխավորված մնացորդային արժեքները, որոնք հաշվի են առնվել վարձակալությունում վարձատուի համախառն ներդրումները հաշվարկելիս, պարբերաբար վերանայվում են: Եթե գնահատված չերաշխավորված մնացորդային արժեքը նվազել է, ապա վարձակալության ժամկետում եկամտի բաշխումը վերանայվում է, իսկ հաշվեգրված գումարների նվազումը ճանաչվում է անմիջապես:

3.10.30. Գործառնական վարձակալության հանձնված ակտիվները վարձատուն պետք է արտացոլի իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ըստ ակտիվի բնույթի:

3.10.31. Գործառնական վարձակալությունից ստացված եկամուտը պետք է ճանաչվի գծային հիմունքով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

3.10.32. Վարձակալական եկամուտը վաստակելիս կրած ծախսումները, ներառյալ մաշվածությունը, ճանաչվում են որպես ծախս: Վարձակալական եկամուտը (բացառությամբ մատուցված ծառայություններից ստացված եկամուտը, օրինակ՝ ապահովագրությունից և սպասարկումից) վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է գծային հիմունքով, նույնիսկ երբ գումարներն այդ հիմունքով չեն ստացվում, բացառությամբ եթե մեկ այլ պարբերական հիմունք ավելի լավ է ներկայացնում վարձակալության տրված ակտիվից օգուտների ստացման ժամանակային գրաֆիկը:

3.10.33. Գործառնական վարձակալության շուրջ բանակցելիս և համաձայնություն ձեռք բերելիս, վարձատուի կողմից կատարած սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները պետք է ավելացվեն վարձակալության տրված ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին և ճանաչվեն որպես ծախս վարձակալության ժամկետի ընթացքում նույն հիմունքով, որը կիրառվում է վարձակալական եկամուտը ճանաչելիս:

3.10.34. Վարձակալության տրված մաշվող (ամորտիզացվող) ակտիվների մաշվածության հաշվարկը պետք է կատարվի այն հիմունքով, որը համապատասխանում է նմանատիպ ակտիվների համար վարձատուի կողմից կիրառվող մաշվածության հաշվարկման քաղաքականությանը, իսկ մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվարկը պետք է կատարվի ՀՀՄՍ 16-ի և ՀՀՄՍ 38-ի համաձայն:

3.10.35. Որոշելու համար, թե արդյոք վարձակալության տրված ակտիվը արժեզրկվել է, կազմակերպությունը կիրառում է ՀՀՄՍ 36-ը:

3.10.36. Վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ գործարքն իրենից ներկայացնում է ակտիվի վաճառք և նույն ակտիվի հետադարձ վարձակալություն: Վարձավճարները և վաճառքի գները սովորաբար փոխադարձ կախվածություն ունեն, քանի որ դրանք բանակցվում են որպես մեկ փաթեթ: Վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքի հաշվապահական մոտեցումը կախված է վարձակալության տեսակից:

3.10.37. Եթե վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ գործարքը հանգեցնում է ֆինանսական վարձակալության, ապա հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ վաճառքից հասույթի ցանկացած գերազանցում չպետք է անմիջապես ճանաչվի որպես եկամուտ վաճառող-վարձակալի կողմից: Փոխարենը, այն պետք է հետաձգվի և ամորտիզացվի վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

3.10.38. Եթե հետադարձ վարձակալությունը ֆինանսական վարձակալություն է, ապա գործարքը վարձատուի կողմից վարձակալին ֆինանսավորում հատկացնելու միջոց է, որում ակտիվը հանդես է գալիս որպես երաշխիք: Այդ պատճառով հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ վաճառքից հասույթի

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>27/36</i>

գերազանցումը տեղին չէ դիտել որպես եկամուտ: Այդպիսի գերազանցումը հետաձգվում և ամորտիզացվում է վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

3.10.39. Եթե վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ գործարքը հանգեցնում է գործառնական վարձակալության, և ակնհայտ է, որ գործառնությունը իրականացվել է իրական արժեքով, ապա ցանկացած շահույթ կամ վնաս անմիջապես պետք է ճանաչվի: Եթե վաճառքի գինն իրական արժեքից ցածր է, ապա ցանկացած շահույթ կամ վնաս պետք է անմիջապես ճանաչվի, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վնասները փոխհատուցվում են շուկայական գներից ցածր ապագա վարձավճարներով: Այս դեպքում այն պետք է հետաձգվի և ամորտիզացվի այն ժամանակաշրջանի վարձավճարներին համամասնորեն, որի ընթացքում ակնկալվում է ակտիվի օգտագործումը: Եթե վաճառքի գինն իրական արժեքից բարձր է, ապա իրական արժեքը գերազանցող մասը պետք է հետաձգվի և ամորտիզացվի այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է ակտիվի օգտագործումը:

3.11. Կապակցված կողմեր

3.11.1. Կապակցված կողմ. կողմը կապակցված է կազմակերպությանը, եթե՝

3.11.1.1. ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն՝ մեկ կամ ավելի միջնորդների միջոցով, կողմը՝

- վերահսկում է կազմակերպությանը, վերահսկվում է նրա կողմից կամ նրա հետ միասին ընդհանուր վերահսկողության տակ է գտնվում (այստեղ ներառվում են մայր կազմակերպությունները, դուստր կազմակերպությունները և միևնույն մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպությունները).
- կազմակերպությունում ունի մասնակցություն, որն ապահովում է նշանակալի ազդեցության կազմակերպության նկատմամբ կամ
- համատեղ վերահսկողություն է իրականացնում տվյալ կազմակերպության նկատմամբ.

3.11.1.2. կողմը կազմակերպության համար ասոցիացված կազմակերպություն է (ինչպես սահմանված է «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում» ՀՀՄՍ 28-ում).

3.11.1.3. կողմը համատեղ ձեռնարկում է, որտեղ կազմակերպությունը ձեռնարկող է (տե՛ս «Մասնակցություն համատեղ ձեռնարկումներում» ՀՀՄՍ 31-ը).

3.11.1.4. կողմը կազմակերպության կամ նրա մայր կազմակերպության առանցքային կառավարչական անձնակազմի անդամ է.

3.11.1.5. կողմը 3.11.1.1 կամ 3.11.1.4 ենթակետերում նշված անձանց ընտանիքի մտերիմ անդամ է.

3.11.1.6. կողմը կազմակերպություն է, որը վերահսկվում է, համատեղ է վերահսկվում կամ նշանակալի ազդեցության է ենթարկվում (դ) կամ (ե) կետերում նշված անձանց կողմից, կամ այդպիսի կազմակերպությունում զգալի քանակությամբ ձայների իրավունքը, ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն, պատկանում է նշված անձանց. կամ

3.11.1.7. կողմը հետաշխատանքային հատուցումների պլան է՝ կազմակերպության կամ կազմակերպության համար կապակցված կողմ հանդիսացող կազմակերպությունների աշխատակիցներին հատուցումներ վճարելու համար:

3.11.2. ՀՀՄՍ 24-ի համատեքստում հետևյալ կողմերը չեն համարվում կապակցված.

- երկու կազմակերպությունները, զուտ այն պատճառով, որ ունեն ընդհանուր տնօրեն (բայց անհրաժեշտ է հաշվի առնել հնարավորությունը և գնահատել հավանականությունը, որ տնօրենը կարող է ազդել երկու կազմակերպությունների քաղաքականությունների վրա՝ նրանց գործնական հարաբերություններում),
- ֆինանսական միջոցներ տրամադրողները, արհմիությունները, հասարակական նշանակության կազմակերպությունները, պետական և տեղական ինքնակառավարման

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>28/36</i>

մարմինները, և այն կազմակերպությունները, որոնք իրենց սովորական գործնական հարաբերությունների ընթացքում հարաբերվում են վերը նշվածների հետ (չնայած վերջիններս կարող են սահմանափակել կազմակերպության գործելու ազատությունը կամ մասնակցել նրա որոշումներ ընդունելու գործընթացին), և

- առանձին գնորդը, մատակարարը, ֆրանչիզ տրամադրող ընկերությունը, բաշխիչը (դիստրիբյուտոր) կամ գլխավոր գործակալը, որոնց հետ կազմակերպությունը զգալի ծավալի գործարքներ է իրականացնում, և պարզապես միայն այդ պատճառով է առաջանում տնտեսական կախվածություն:

3.11.3. Կապակցված կողմերի միջև յուրաքանչյուր հնարավոր փոխհարաբերություն դիտարկելիս պետք է ուշադրություն դարձնել ոչ միայն տվյալ փոխհարաբերության սուկ իրավական ձևին, այլև էությանը:

3.11.4. Կապակցված կողմերի միջև գործարքը ռեսուրսների կամ պարտավորությունների փոխանցում է կապակցված կողմերի միջև անկախ վճարի գանձումից: Այդպիսի գործարքների օրինակներ են՝

- ապրանքների, արտադրանքի (պատրաստի կամ անավարտ) գնում կամ վաճառք,
- այլ ակտիվների գնում կամ վաճառք,
- ծառայությունների մատուցում կամ ստացում,
- գործակալական համաձայնագրեր,
- վարձակալական համաձայնագրեր,
- հետազոտության և զարգացման աշխատանքների արդյունքների փոխանցում,
- լիցենզային համաձայնագրեր,
- ֆինանսներ (ներառյալ վարկերը և կանոնադրական կապիտալում ներդրումները դրամական կամ բնաիրային տեսքով),
- երաշխիքներ, երաշխավորություններ և գրավներ,
- կառավարման պայմանագրեր:

3.11.5. Առանցքային կառավարչական անձնակազմը այն անձինք են, ովքեր իրավասու և պատասխանատու են՝ ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն, Բանկի գործունեության պլանավորման, ուղղորդման և վերահսկողության համար, ներառյալ Բանկի տնօրենները (գործադիր կամ այլ):

3.11.6. Նշանակալի ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական և գործառնական քաղաքականության որոշումներին մասնակցելու կարողությունն է, բայց ոչ այդ քաղաքականությունների նկատմամբ վերահսկողությունը: Նշանակալի ազդեցություն կարող է ձեռք բերվել բաժնեմասնակցությամբ, կանոնադրությամբ կամ համաձայնագրով:

3.11.7. Մայր կազմակերպությունների և դուստր կազմակերպությունների միջև փոխհարաբերությունները պետք է բացահայտվեն՝ անկախ այդ կապակցված կողմերի միջև գործարքներ տեղի ունեցած լինելուց: Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի տվյալ կազմակերպության մայր կազմակերպության անունը և վերջնական վերահսկող կողմի անունը, եթե դրանք նույնը չեն: Եթե ոչ այդ կազմակերպության մայր կազմակերպությունը, ոչ վերջնական վերահսկող կողմը չեն պատրաստում հանրության կողմից օգտագործման համար հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ, ապա պետք է նաև բացահայտվի հաջորդ ավելի ավագ մայր կազմակերպության անունը, որ ներկայացնում է այդպիսի ֆինանսական հաշվետվություններ:

3.11.8. Որպեսզի ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողները կարողանան կարծիք կազմել կապակցված կողմերի միջև փոխհարաբերությունների՝ կազմակերպության վրա

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>29/36</i>

ազդեցության մասին, նպատակահարմար է բացահայտել կապակցված կողմերի միջև փոխհարաբերությունները վերահսկողության առկայության դեպքում՝ անկախ այն հանգամանքից, թե այդ կապակցված կողմերի միջև գործարքներ եղել են, թե ոչ:

3.11.9. Մայր և դուստր կազմակերպությունների միջև կապակցված կողմերի փոխհարաբերությունների նույնականացումն ու բացահայտումը կատարվում են ի լրումն ՀՀՄՍ 27-ով, ՀՀՄՍ 28-ով և ՀՀՄՍ 31-ով պահանջվող բացահայտումների, որոնց համաձայն պետք է թվարկվեն և նկարագրվեն դուստր կազմակերպություններում, ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ վերահսկվող կազմակերպություններում կատարված նշանակալի ներդրումները:

3.11.10. Բանկը պետք է բացահայտի առանցքային կառավարչական անձնակազմի հատուցումները՝ ամբողջը և հետևյալ կատեգորիաներից յուրաքանչյուրի համար առանձին՝

- աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ.
- հետաշխատանքային հատուցումներ.
- այլ երկարաժամկետ հատուցումներ.
- ազատման նպաստներ.
- բաժնետոմսի վրա հիմնված վճարումներ:

3.11.11. Եթե կապակցված կողմերի միջև եղել են գործարքներ, ապա Բանկը պետք է բացահայտի կապակցված կողմերի միջև փոխհարաբերությունների բնույթը, ինչպես նաև տեղեկատվություն գործարքների և չմարված մնացորդների վերաբերյալ, որոնք անհրաժեշտ են՝ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա այդ հարաբերությունների հնարավոր ազդեցությունը հասկանալու համար: Այս բացահայտումները պետք է կատարվեն ի լրումն 16-րդ պարագրաֆի պահանջների, որոնք վերաբերում են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հատուցումների բացահայտմանը: Բացահայտումները պետք է առնվազն ներառեն՝

- գործարքների գումարը.
- չմարված մնացորդների գումարը և՝
– դրանց ժամկետներն ու պայմանները, ներառյալ դրանց ապահովված լինելը և մարման համար վճարվելիք հատուցման բնույթը.
– ցանկացած ստացված կամ տրված երաշխիքի վերաբերյալ մանրամասներ.
- չմարված մնացորդների գումարի հետ կապված կասկածելի պարտքերի պահուստները.
- ժամանակաշրջանի ընթացքում ճանաչված ծախսերը կապակցված կողմերից ստացվելիք անհուսալի կամ կասկածելի պարտքերի գծով:

3.11.12. Քաղաքականության 3.11.11 ենթակետով պահանջվող բացահայտումները հետևյալ կատեգորիաներից յուրաքանչյուրի համար պետք է կատարվեն առանձին՝

- մայր կազմակերպություն.
- կազմակերպության նկատմամբ համատեղ վերահսկողություն կամ նշանակալի ազդեցություն ունեցող կազմակերպություններ.
- դուստր կազմակերպություններ.
- ասոցիացված կազմակերպություններ.
- համատեղ ձեռնարկումներ, որտեղ կազմակերպությունը ձեռնարկող է.
- կազմակերպության կամ իր մայր կազմակերպության առանցքային կառավարչական անձնակազմը.
- այլ կապակցված կողմեր:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>30/36</i>

3.11.13. Այն փաստի բացահայտումը, որ կապակցված կողմերի միջև գործարքները կատարվել են այնպիսի պայմաններով, որոնք համարժեք են «պարզած ձեռքի հեռավորության» գործարքների ժամանակ գերակշռող պայմաններին, կատարվում է միայն այդ պայմանները հիմնավորելու հնարավորության դեպքում:

3.11.14. Նմանատիպ բնույթի հողվածները կարող են միասնաբար բացահայտվել, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ առանձին բացահայտումն անհրաժեշտ է՝ կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա կապակցված կողմերի միջև գործարքների ազդեցությունը հասկանալու համար:

3.12. Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ

3.12.1. Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը Բանկը ճանաչում է համաձայն ՀՀՄՍ 33-ի. այն սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթի կամ վնասի և այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվի հարաբերությունն է:

3.12.2. Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթի հաշվարկման նպատակով սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթը կամ վնասը ընդունվում է հավասար այդ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթին կամ վնասին՝ հանած արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները:

3.12.3. Հարկումից հետո արտոնյալ շահաբաժինների գումարը, որը հանվում է շահույթից կամ վնասից, իրենից ներկայացնում է՝

- տվյալ ժամանակաշրջանի համար ոչ կուտակային արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով հայտարարված ցանկացած արտոնյալ շահաբաժինների գումարը հարկումից հետո.
- տվյալ ժամանակաշրջանի համար կուտակային արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով պահանջվող արտոնյալ շահաբաժինների գումարը հարկումից հետո, անկախ այն բանից՝ շահաբաժիններ հայտարարվել են, թե ոչ: Տվյալ ժամանակաշրջանի համար արտոնյալ շահաբաժինների գումարը չի ներառում կուտակային արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով ընթացիկ ժամանակաշրջանում վճարված կամ հայտարարված ցանկացած արտոնյալ շահաբաժինների գումարը, որը վերաբերում է նախորդ ժամանակաշրջաններին:

3.12.4. Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթի հաշվարկման նպատակով սովորական բաժնետոմսերի թիվը ընդունվում է հավասար տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին (այսինքն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի սկզբում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի թվին հանած և (կամ) գումարած այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում համապատասխանաբար հետ գնված կամ թողարկված սովորական բաժնետոմսերի թիվը՝ բազմապատկված ժամանակային կշռող գործակցով):

3.12.5. Սովորական բաժնետոմսերի՝ վերը նշված հաշվարկի մեջ ներառելու պահը որոշվում է դրանց տեղաբաշխման հետ կապված կոնկրետ պայմաններով, մասնավորապես՝ սովորական բաժնետոմսերը, որոնք տեղաբաշխված են դրամական միջոցներով վճարմամբ, ներառվում են հաշվարկի մեջ՝ սկսած դրանց դիմաց դեբիտորական պարտքի առաջացման ամսաթվից.

3.12.6. Սովորական բաժնետոմսերը, որոնք տեղաբաշխված են դրանց դիմաց մասնակի վճարմամբ, ներառվում են հաշվարկի մեջ այն չափով, որքանով դրանք իրավունք են տվել մասնակցելու սովորական բաժնետոմսերի դիմաց տրվող շահաբաժիններին համեմատած լրիվ վճարված սովորական բաժնետոմսերի հետ:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>31/36</i>

3.12.7. Սովորական բաժնետոմսերը, որոնք կտեղաբաշխվեն որոշակի պայմանների բավարարման դեպքում (պայմանականորեն տեղաբաշխվող բաժնետոմսեր), ընդգրկվում են հաշվարկում այն ամսաթվից, երբ անհրաժեշտ պայմանները բավարարված են:

3.12.8. Ընթացիկ և դրան նախորդող ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար բաժնետոմսերի թիվը պետք է ճշգրտվի, հաշվի առնելով բաժնետոմսերի թվի փոփոխությունները, որոնք տեղի են ունեցել առանց միջոցների (գուտ ակտիվների) համապատասխան փոփոխության (օրինակ՝ կապիտալացում, արտոնություններով թողարկում, բաժնետոմսերի տրոհում, բաժնետոմսերի միացում):

3.12.9. Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթը պետք է վերահաշվարկվի հետևյալ կերպ՝

3.12.9.1. Եթե շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կամ պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերի թիվը մեծանում է կապիտալացման, բաժնետոմսերի ձևով շահաբաժինների վճարման կամ բաժնետոմսերի տրոհման արդյունքում, կամ էլ փոքրանում է բաժնետոմսերի միացման արդյունքում, ապա մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթի հաշվարկը բոլոր ներկայացված ժամանակաշրջանների համար պետք է հետընթաց ճշգրտվի:

3.12.9.2. Եթե այդ փոփոխությունները տեղի են ունենում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո, բայց նախքան ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը, ապա այդ և բոլոր նախկին ժամանակաշրջանների համար ներկայացված ֆինանսական հաշվետվություններում մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթի հաշվարկները պետք է հիմնվեն բաժնետոմսերի նոր թվի վրա:

3.12.9.3. մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար պետք է ճշգրտվի, հաշվի առնելով՝

- էական սխալները.
- հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները.
- իրենից բաժնեմասերի (շահերի) միացում ներկայացնող ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման ազդեցությունները:

3.13. Էական սխալներ և փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ

3.13.1. Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում կատարվում են համաձայն ՀՀՄՍ 8-ի՝ ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի կամ ակտիվի պարբերաբար սպառվող մեծության ճշգրտում, որն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ընթացիկ վիճակի և դրանց հետ կապված ակնկալվող ապագա օգուտների և պարտականությունների գնահատումից: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններն առաջանում են նոր տեղեկատվության ստացման կամ նոր հանգամանքների առաջացման հետևանքով և, հետևաբար, չեն համարվում սխալների ուղղում:

3.13.2. Հոդվածների բացթողումները կամ ոչ ճիշտ ներկայացումները համարվում են էական, եթե դրանք, առանձին կամ միասին, կարող են ազդել օգտագործողների՝ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա: Էականությունը կախված է բացթողման կամ ոչ ճիշտ ներկայացման չափից և բնույթից, որոնք գնահատվում են՝ հաշվի առնելով առկա հանգամանքները: Հոդվածի բնույթը կամ մեծությունը, կամ երկուսը միասին, կարող են որոշիչ գործոն հանդիսանալ:

3.13.3. Նախորդող ժամանակաշրջանի սխալները կազմակերպության մեկ կամ մեկից ավելի նախորդող ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվություններում կատարած բացթողումներն ու ոչ ճիշտ ներկայացումներն են, որոնք առաջանում են այն արժանահավատ տեղեկատվությունը չօգտագործելու կամ ոչ ճիշտ օգտագործելու արդյունքում, որը՝

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>32/36</i>

- առկա էր, երբ այդ ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվել էին հրապարակման համար.

- խելամտորեն ակնկալվում է, որ կարող էր ստացվել և հաշվի առնվել այդ ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս և ներկայացնելիս:

Նման սխալները ներառում են թվաբանական սխալների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման սխալների, փաստերի ոչ ճիշտ ներկայացման կամ սխալ մեկնաբանության հետևանքները և կեղծիքը:

3.13.4. Հետընթաց կիրառումը հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականության կիրառումն է գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների նկատմամբ այնպես, կարծես այդ քաղաքականությունը միշտ կիրառվել է:

3.13.5. Հետընթաց վերահաշվարկը ֆինանսական հաշվետվությունների տարրերի գումարների ճանաչման, չափման և բացահայտման ուղղումն է այնպես, կարծես նախորդող ժամանակաշրջանի սխալը երբեք չի եղել:

3.13.6. Պահանջի կիրառումը համարվում է անիրագործելի, երբ կազմակերպությունը չի կարողանում կիրառել այդ պահանջը դրա կատարման համար բոլոր խելամիտ ջանքերը գործադրելուց հետո: Նախորդող կոնկրետ ժամանակաշրջանի համար հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխության հետընթաց կիրառումը կամ սխալն ուղղելու նպատակով հետընթաց վերաներկայացման կատարումը անիրագործելի է, եթե՝

- հետընթաց կիրառման կամ հետընթաց վերաներկայացման հետևանքները որոշելի չեն.
- հետընթաց կիրառումը կամ հետընթաց վերաներկայացումը պահանջում են ենթադրություններ կազմակերպության ղեկավարության մտադրությունների մասին, որոնք կարող էին լինել այդ ժամանակաշրջանում, կամ
- հետընթաց կիրառումը կամ հետընթաց վերաներկայացումը պահանջում են գումարների նշանակալի գնահատումներ և անհնար է օբյեկտիվորեն այլ տեղեկատվությունից տարանջատել այդ գնահատականների մասին տեղեկատվությունը, որը՝

– տրամադրում է վկայություն այն ամսաթվերին առկա հանգամանքների մասին, որոնց դրությամբ այդ գումարները պետք է ճանաչվեին, չափվեին կամ բացահայտվեին.

– կարող էին լինել հասանելի այն պահին, երբ այդ նախորդող ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացված կլինեին հրապարակման համար:

3.13.7. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխության և հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխության հետևանքի ճանաչման առաջընթաց կիրառումը, համապատասխանաբար, ենթադրում է՝

- հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների նկատմամբ հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականության կիրառում.
- ընթացիկ և ապագա ժամանակաշրջաններում հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխության հետևանքի ճանաչում, եթե այն ազդեցություն ունի նշված ժամանակաշրջանների վրա:

3.13.8. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ չեն՝

- հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընդունումը այնպիսի գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների համար, որոնք իրենց բովանդակությամբ տարբերվում են նախկինում կատարված գործառնություններից և տեղի ունեցած իրադարձություններից,

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>33/36</i>

• նոր հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընդունումը այնպիսի գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների համար, որոնք նախկինում տեղի չեն ունեցել կամ հանդիսացել են ոչ էական:

3.13.9. Այնքանով, որքանով հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխությունն առաջացնում է ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն կամ առնչվում է սեփական կապիտալի որևէ հոդվածի հետ, այն պետք է ճանաչվի համապատասխան ակտիվի, պարտավորության կամ սեփական կապիտալի հոդվածի հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման միջոցով՝ փոփոխության ժամանակաշրջանում:

3.13.10. Հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխության հետևանքի առաջընթաց ճանաչումը նշանակում է, որ փոփոխությունը կիրառվում է այն գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունեցել փոփոխության ամսաթվից հետո: Հաշվառման գնահատման փոփոխությունը կարող է ազդել ինչպես միայն ընթացիկ ժամանակաշրջանի, այնպես էլ ն՝ ընթացիկ, և՛ հետագա ժամանակաշրջանների շահույթի կամ վնասի վրա: Օրինակ՝ անհուսալի պարտքերի գումարի գնահատման փոփոխությունը ազդում է միայն ընթացիկ ժամանակաշրջանի շահույթի կամ վնասի վրա և, հետևաբար, ճանաչվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանում: Սակայն ամորտիզացվող ակտիվների օգտակար ծառայության կամ տնտեսական օգուտների սպառման ակնկալվող մոդելի գնահատման փոփոխությունն ազդում է ամորտիզացիոն ծախսերի վրա՝ ընթացիկ ժամանակաշրջանում և ակտիվի ծառայության հետագա յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանում: Երկու դեպքում էլ ընթացիկ ժամանակաշրջանին վերաբերող փոփոխության հետևանքը ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս ընթացիկ ժամանակաշրջանում: Հետագա ժամանակաշրջանում առաջացող փոփոխության հետևանքը ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս հետագա ժամանակաշրջաններում:

3.13.11. Հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխության բնույթն ու գումարը, որոնք ազդեցություն ունեն ընթացիկ ժամանակաշրջանում, կամ որոնք ազդեցություն կարող են ունենալ հաջորդող ժամանակաշրջաններում, պետք է բացահայտվեն, բացառությամբ երբ հաջորդող ժամանակաշրջանների վրա ազդեցության գնահատումը անիրագործելի է:

3.13.12. Եթե հաջորդ ժամանակաշրջանների վրա ազդեցության գումարը չի բացահայտվում դրա գնահատման անիրագործելիության պատճառով, ապա կազմակերպությունը պետք է բացահայտի այդ փաստը:

3.13.13. Մեկ կամ ավելի նախորդ ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ թույլ տված և հաշվետու ժամանակաշրջանում հայտնաբերված սխալները, որոնք հետևանք են թվաբանական անճշտությունների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում թույլ տված սխալների, փաստերի ոչ ճիշտ մեկնաբանման, խաբեության կամ անփութության, ենթակա են ուղղման, որպես կանոն, հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում:

3.13.14. Բանկը ուղղում է նախորդող ժամանակաշրջանի էական սխալները հետընթաց՝ դրանց հայտնաբերումից հետո հրապարակման համար հաստատված առաջին ֆինանսական հաշվետվությունների փաթեթում:

3.13.15. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունը պետք է կատարվի, երբ հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող օրենսդրության մեջ տեղի են ունեցել փոփոխություններ, կամ թե այդ փոփոխությունը նպաստում է Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում տնտեսական գործունեության դեպքերի և գործառնությունների առավել ճշգրիտ ներկայացմանը:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>34/36</i>

3.13.16. Սույն Քաղաքականության փոփոխության դեպքում.

- Բանկը պետք է հաշվառի ՖՀՄՍ-ի առաջին կիրառման արդյունքում առաջացող փոփոխությունը տվյալ ՖՀՄՍ-ի կոնկրետ անցումային դրույթների համաձայն (եթե այդպիսիք կան).
- երբ Բանկը փոխում է Քաղաքականությունը՝ կապված որևէ ՖՀՄՍ-ի առաջին անգամ կիրառման հետ, որը չի ներառում այդ փոփոխությանը վերաբերող կոնկրետ անցումային դրույթներ, կամ կամավոր փոխում է Քաղաքականությունը, ապա Բանկը այդ փոփոխությունը պետք է կիրառի հետընթաց:

3.13.17. Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխության հետևանքը, բացառությամբ այն փոփոխության, որի նկատմամբ կիրառվում է ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի 37-րդ պարագրաֆը, պետք է ճանաչվի առաջընթաց՝ արտացոլվելով շահույթի կամ վնասի մեջ՝

- փոփոխման ժամանակաշրջանում, եթե փոփոխությունն ազդում է միայն տվյալ ժամանակաշրջանի վրա, կամ
- փոփոխման ժամանակաշրջանում և հետագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունը երկուսի վրա էլ ազդում է:

3.13.18. Այնքանով, որքանով հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխությունն առաջացնում է ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն կամ առնչվում է սեփական կապիտալի որևէ հոդվածի հետ, այն պետք է ճանաչվի համապատասխան ակտիվի, պարտավորության կամ սեփական կապիտալի հոդվածի հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման միջոցով՝ փոփոխության ժամանակաշրջանում:

3.14. Հաշվապահական հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

3.14.1. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքերը ճանաչվում են համաձայն ՀՀՄՍ 10-ի՝ և բարենպաստ, և ոչ բարենպաստ դեպքեր, որոնք տեղի են ունենում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և այն ամսաթվի միջև ընկած ժամանակաշրջանում, երբ ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվում են հրապարակման համար: Տարբերակվում է դեպքերի երկու տեսակ՝

- դեպքեր, որոնք տրամադրում են վկայություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ առկա պայմանների վերաբերյալ (հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող ճշգրտող դեպքեր).
- դեպքեր, որոնք ցույց են տալիս հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո առաջացած պայմանները (հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող չճշգրտող դեպքեր):

3.14.2. Ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման համար վավերացման գործընթացը կարող է տարբերվել՝ կախված կառավարման կառուցվածքից, օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներից, ինչպես նաև այն ընթացակարգերից, որոնց հետևում են ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս և ավարտելիս:

Որոշ դեպքերում, Բանկից պահանջվում է ֆինանսական հաշվետվությունները իր բաժնետերերի հաստատմանը ներկայացնել ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակումից հետո: Նման դեպքերում, ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացված են համարվում հրապարակման ամսաթվի դրությամբ, այլ ոչ թե ֆինանսական հաշվետվությունները բաժնետերերի կողմից հաստատելու ամսաթվի դրությամբ:

3.14.3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող դեպքերը ներառում են ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացման համար վավերացնելու ամսաթվի դրությամբ տեղի ունեցած բոլոր դեպքերը, նույնիսկ, եթե մինչև հաշվետվությունների վավերացնելը շահույթը կամ ընտրված այլ ֆինանսական տեղեկատվություն արդեն ներկայացվել է:

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>35/36</i>

3.14.4. Բանկը պետք է ճշգրտի իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով: Ըճգրտող դեպքերի օրինակներ են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցած.

- դատարանի վճիռը, որը հաստատում է, որ Բանկն արդեն ուներ պարտավորություն հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ.
- պատվիրատուի սնանկացումը, որը հաստատում է, որ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ արդեն գոյություն ուներ կորուստ՝ առևտրական դեբիտորական պարտքի գծով.
- կեղծիքների կամ սխալների հայտնաբերում, որոնք ցույց են տալիս, որ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ չեն:

3.14.5. Քաղաքականության 3.14.4 ենթակետում նշված դեպքերում եթե էական սխալի գումարը, կախված տվյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, չի գերազանցում Բանկի հաշվեկշռային ակտիվների հանրագումարի 1 տոկոսը, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված ֆինանսական դրության մասին հաշվետվության մեջ փոփոխություններ չեն կատարվում:

3.14.6. Բանկը չպետք է ճշգրտի իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցած չճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով: Չճշգրտող դեպքերի օրինակներ են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցած՝

- ակտիվների խոշոր գնումները և օտարումները կամ ակտիվների խոշոր բռնագրավումը պետության կողմից,
- ակտիվների գների կամ արտարժույթի փոխարժեքների անսովոր խոշոր փոփոխությունները,
- բնական աղետի և այլ արտակարգ դեպքերի հետևանքով արտադրական հզորությունների ոչնչացումը:

3.14.7. Եթե Բանկը բաժնային գործիքներ տիրապետողներին շահաբաժիններ է հայտարարում (ինչպես սահմանված է ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացումը» ստանդարտում) հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո, ապա Բանկը չպետք է ճանաչի այդ շահաբաժինները որպես պարտավորություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

3.14.7.1. Եթե շահաբաժինները հայտարարվում են հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո, սակայն մինչև ֆինանսական հաշվետվությունները հրապարակման համար վավերացնելը, շահաբաժինները չեն ճանաչվում որպես պարտավորություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, քանի որ այդ ժամանակ պարտականությունն առկա չէ: Նման շահաբաժինները բացահայտվում են ծանոթագրություններում՝ ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ստանդարտի համաձայն:

3.14.8. Բանկը չպետք է պատրաստի իր ֆինանսական հաշվետվություններն անընդհատության հիմունքով, եթե ղեկավարությունը հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո որոշում է, որ առկա է կա՛մ Բանկը լուծարելու, կա՛մ գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ էլ չկա դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք

3.14.9. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո գործունեության արդյունքների և ֆինանսական վիճակի վատթարացումը կարող է վկայել անընդհատության ենթադրության կիրառման՝ դեռևս տեղին լինելու հարցի դիտարկման անհրաժեշտության մասին: Եթե անընդհատության ենթադրությունն այլևս կիրառելի չէ, ապա դրա ազդեցությունն այնքան նշանակալի է, որ սույն

ConverseBank	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	QP 53-03	Կոնֆիդենցիալ	
	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	<i>Ամսաթիվ 11.06.2018թ.</i>	<i>Խմբագրություն 4</i>	<i>36/36</i>

ստանդարտը պահանջում է արմատական փոփոխություն հաշվապահական հաշվառման հիմունքներում, այլ ոչ թե սոսկ հաշվապահական հաշվառման սկզբնապես կիրառված հիմունքների համաձայն ճանաչված գումարների ճշգրտում:

3.14.10. Եթե հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո չճշգրտող դեպքերն էական են, դրանց չբացահայտումը կարող է ազդել ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա օգտագործողների կայացրած տնտեսական որոշումների վրա: Հետևաբար, Բանկը պետք է հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող չճշգրտող դեպքի յուրաքանչյուր էական դասի մասին բացահայտի հետևյալը՝

- դեպքի բնույթը.
- դրա ֆինանսական հետևանքի գնահատումը կամ այդպիսի գնահատում կատարելու անհնարինության մասին հայտարարությունը:

3.14.11. Բանկը պետք է բացահայտի ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման համար վավերացման ամսաթիվը և, թե ում կողմից են դրանք վավերացվել: Եթե Բանկի սեփականատերերը կամ այլոք իրավասու են ֆինանսական հաշվետվությունները փոփոխել հրապարակելուց հետո, ապա Բանկը պետք է բացահայտի այդ փաստը:

3.14.12. Օգտագործողների համար կարևոր է իմանալ, թե երբ են ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվել հրապարակման համար, քանի որ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում այդ ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքերը:

3.14.13. Եթե Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղեկատվություն է ստանում այն պայմանների մասին, որոնք առկա էին հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, ապա պետք է արդիականացնի այդ պայմաններին վերաբերող բացահայտումները՝ հաշվի առնելով նոր տեղեկատվությունը:

3.14.14. Որոշ դեպքերում, Բանկը կարիք ունի արդիականացնելու իր ֆինանսական հաշվետվություններում կատարված բացահայտումները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո ստացված տեղեկատվությունն արտացոլելու նպատակով, նույնիսկ եթե այդ տեղեկատվությունը չի ազդում իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա: Բացահայտման արդիականացման անհրաժեշտության օրինակ է, երբ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո հայտնի է դառնում պայմանական պարտավորության փաստը, որն առկա էր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Ի լրումն այն դիտարկման, թե արդյոք կազմակերպությունը ՀՀՄՍ 37-ի համաձայն պետք է ճանաչի կամ փոփոխի պահուստը, կազմակերպությունն արդիականացնում է պայմանական պարտավորությունների վերաբերյալ իր բացահայտումները՝ հաշվի առնելով այդ փաստը:

3.15. Թղթակցային հաշիվներ, հաշվարկներ

Բանկի լորո, նոստրո հաշիվների բացումը, վարումը (ներառյալ համեմատագրումները) և փակումը կատարվում է Բանկում գործող իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

4. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԽԱՆՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Քաղաքականությամբ սահմանված դրույթների ոչ պատշաճ կատարումն առաջացնում է կարգապահական պատասխանատվություն ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկում գործող իրավական ակտերով սահմանված ձևով: